

Taina Rissanen

**Taiteen ja luovan ilmaisun opettamisen kehittäminen Ylä-Savon
Ammattiopistolla**

**Taiteen ja luovan ilmaisun opettamisen kehittäminen Ylä-Savon
Ammattiopistolla**

Taina Rissanen
Opinnäytetyö
Kevät 2023
Kulttuurituottaminen ja
luova talous (YAMK)
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Kulttuurituottaminen ja luova talous (YAMK)

Tekijä: Taina Rissanen

Opinnäytetyön nimi: Taiteen ja luovan ilmaisun opettamisen kehittäminen Ylä-Savon Ammattiopistolla

Työn ohjaaja: Pekka Isomursu

Työn valmistusluku ja -vuosi: kevät 2023

Sivumäärä: 50 + liitteet

Kehittämistehtävässäni selvitän millaista Ylä-Savon Ammattiopiston taiteen opetus on tällä hetkellä pakollisella tasolla ja voisiko sitä kehittää monipuolisemmaksi. E-kampus on tuonut paljon opiskelijoita itsenäiseen suoritukseen ja tutkin kuinka he hyötyisivät opetuksesta enemmän. Haluan laajentaa toisen asteen opiskelijoiden näkemystä taiteesta ja paremmalla koulutuksella tarjota heille enemmän mahdollisuuksia ja ideoita tulevaisuuteen. Ongelmana on kurssien yksipuolisuus ja jumiutuminen kirjallisuuteen, jota monet vierastavat. Kurssit ja opetus on rakennettava uudestaan niin, että se vastaa tämän päivän nuorten elämää ja esittelee taidetta monipuolisesti. Taiteen ja kulttuurin kapea-alainen esittäminen ammatillisessa koulutuksessa rapauttaa sen tuntemusta ja köyhistää sen ymmärrystä yhteiskunnassa. Taidetoimintaan osallistuminen tukee tutkimusten mukaan koulunkäyntiä, tutkinnon suorittamista ja akateemista menestystä. Myöhemmin elämässä positiivisia vaikutuksia on havaittu työllistymisessä, kyvyssä säilyttää työpaikka ja palkkatasossa.

Asiasanat: Opetus, kasvatus, taide, luova ilmaisu, ammattikoulutus, verkko-opetus.

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Master's degree Programme in Cultural Production and Creative Industries

Author: Taina Rissanen

Title of thesis: Development of art and creative expression teaching at Ylä-Savo Vocational College

Supervisor: Pekka Isomursu

Term and year when the thesis was submitted: spring 2023

Number of pages: 50 + attachments

In my development task, I want to find out what art education in Ylä-Savo Vocational College is like at the current compulsory level and whether it could be developed to be more versatile. E-campus has brought a lot of students to independent performance and I researched how they would benefit more from teaching. I want to expand secondary school students' view of art and with better education offer them more opportunities and ideas for the future. The problem is the one-sidedness of the courses and getting stuck in literature, which is alienated by many. Courses and teaching must be rebuilt so that it corresponds to the lives of today's young people and presents art in a versatile way. The narrow presentation of art and culture in vocational education erodes knowledge of it and impoverishes its understanding in society. According to studies, participation in art activities supports school attendance, degree completion and academic success. Later in life, positive effects have been observed in terms of employment, the ability to keep a job and the salary level.

Keywords: education, art, online education

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TAITEEN JA LUOVAN ILMAISUN OPETUS	9
	2.1 Opetussuunnitelman perusteet.....	9
	2.2 Kurssin sisältö	11
	2.3 Pojat versus kirjoittaminen.....	17
	2.4 Mitä kulttuuri on ?	21
	2.5 Työelämän vaatimukset.....	22
	2.6 Miksi taidetta opetetaan maanrakentajille?.....	24
3	OPETUSTA MYÖS VIDEOILLA	27
	3.1 Tilat ja laitteet	27
	3.2 Videoiden suunnittelu ja kuvaaminen	30
	3.3 Yhteenveto	35
	3.4 Kurssin päivittäminen	36
4	HAASTATTELUT	42
	4.1. Taustakysymykset.....	42
	4.2. Haastattelu Tiina Saksholm Savon Ammattiopisto	42
	4.3 Haastattelu Liisa Törrönen Riveria	44
	4.4 Pohdintaa loppuksi	47
5	LÄHTEET	49

1 JOHDANTO

Kehittämistehtävässäni selvitän, millaista taiteen ja luovan ilmaisun opetus on tällä hetkellä Ylä-Savon ammattiopistolla (2023) pakollisella tasolla ja voisiko sitä kehittää monipuolisemmaksi. E-kampus on tuonut paljon opiskelijoita itsenäiseen suoritukseen ja tutkin kuinka he hyötyisivät opetuksesta enemmän. Haluan laajentaa toisen asteen opiskelijoiden näkemystä taiteesta ja paremmalla koulutuksella tarjota heille enemmän mahdollisuuksia ja ideoita tulevaisuuteen. Ongelmana on kurssien yksipuolisuus ja jumiutuminen kirjallisuuteen, jota monet vierastavat. Kurssit ja opetus on rakennettava uudestaan niin, että se vastaa tämän päivän nuorten elämää ja esittelee taidetta monipuolisesti. Taiteen ja kulttuurin kapea-alainen esittäminen ammatillisessa koulutuksessa rapauttaa sen tuntemusta ja köyhistää sen ymmärrystä yhteiskunnassa.

Olen opettanut taidetta ja luovaa ilmaisua viimeksi Ylä-Savon ammattiopistossa (2023) pari vuotta, ja teen sitä edelleen. Taiteen opetuksen ongelma tuli minulle selväksi, kun sain auki verkkokurssit, joita siihen käytettiin. Olen jo aloittanut työohella kehittämään kursseja. Iso osa opetuksesta on verkossa ja kurssit löytyvät It's Learning alustalta (It's Learning Suomi 2023). Verkkoalusta on varsin joustava ja mahdollistaa monenlaiset palautukset kuvilla, videoilla, äänellä ja kirjoittamalla. Opintojen aikana tulen kehittämään taiteen opetusta verkossa monipuolisemmaksi ja parantamaan itsenäisten opiskelijoiden mahdollisuuksia opiskella. Haluan tuottaa kursseille monipuolista sisältöä ja tutkia opiskelijoiden reaktioita siihen.

Opinnäytetyöni alussa kerron nykytilanteesta ja kurssista. Lähtökohdissa ja menetelmissä pohdin alkutilannetta ja sitä kuinka aion lähteä työtä toteuttamaan. Taiteen ja luovan ilmaisun opetuksessa aloitamme opetussuunnitelman perusteista, ja siitä mitä lakiteksti sanoo kurssin opettamisesta. Luvussa 3.2 kurssin sisältö selvitetään mitä kurssilla tapahtuu ja kuinka sitä arvioidaan tehtävä tasolla. Luvussa 3.3 Pojat versus kirjoittaminen pohditaan sitä, miksi kirjoittaminen on hankalaa monille ammattikoulun pojille ja kuinka he voivat päästä siitä yli. Lisäksi tutkitaan taiteen opetuksen merkitystä ammattikoulutuksessa ja kehittymistä edelleen. Syvennyttään siihen mitä taide ja kulttuuri

oikeastaan ovatkaan. Ja kuinka taiteen opetusta ammattikoulussa on pidetty ikään kuin sivutuotteena jollekin muulle aineelle.

Työelämä asettaa omat vaatimuksensa ammattikoulutukselle ja myös taiteen opetuksessa niihin on reagoitava. Kameran ovat tulleet älypuhelimien myötä kaikkien käyttöön ja hyvien kuvien ottaminen on tärkeää. Kuvat täytyy myös osat jatkopalostaa niin, että ne saa tarvittaessa eteenpäin. Miksi taidetta sitten opetetaan maanrakentajille ja raksamiehille? Siihen paneudutaan opinnäytetyöni seuraavassa osassa. Maailma avartuu ja yleissivistys kasvaa, kun siirtyy ”Timpan lenkiltä” museoon tai galleriaan, eivätkä nuoret ole tästä pahoillaan.

Oppilaitoksessamme Ylä-Savon Ammattiopistolla (2023) on haluttu kehittää E-kampusta ja se onkin jo käytössä yhtenä kampuksena toisen rinnalla. Opetus verkossa mahdollistaa opiskelun paikkaan sitomatta ja opiskelijat osaavat hyödyntää tätä jo hyvin. Verkko-opetus vaatii kuitenkin opettajilta hieman lisäponnistuksia ja muun muassa videomateriaalin tuottamista.

Minä tutkin opetusvideoiden hyödyntämistä opinnäytetyössäni ja sain hyviä havaintoja. Videomateriaalin tuottaminen on hyvällä alulla, mutta koskaan se ei ole täysin valmista vaan aina tulee uusia ja lisää. Tein matkan Helsinkiin ja keräsin opetusmateriaalia kurssille. Tällaisessa ympäristössä kuvattu materiaali osoittautui kuitenkin haasteelliseksi ja studiomaisissa olosuhteissa kuvattua materiaalia on helpoin hallita. Kurssin päivittämisen aloitin opinnäytetyön kuluessa ja se etenee koko ajan. Haluan pysyä tilanteen tasalla ja seurata aikaani, ja päivittää tehtäviä ja sisältöä sen mukana.

Tutkin miten taidetta ja luovaa ilmaisua opetetaan muissa oppilaitoksissa ja haastattelin opettajia. Toteutukset olivat erilaisia ja suurin ero oli siinä, että opettajia oli useampia. Ideointi ja ajatusten vaihtaminen on aina hedelmällisempää, kun on useampia sitä tekemässä. Myös tuntimäärä ja suoritus aika vaihteli oppilaitosten kesken. Ajan rajoittaminen muutama viikkoon itsenäisellä kurssilla varmasti tehostaa työskentelyä. Liian pitkään avoinna oleva kurssi saattaa jopa unohtua ja jäädä sen takia opiskelijalta kesken. Sain vastauksia sekä Savon Ammattiopistosta (2023) Kuopiosta että Riverialta (2022) Joensuusta. Vastaajina olivat taidetta ja luovaa ilmaisua opettavat opettajat.

Heidänkin mielestä taiteen opetuksen määrä oli vähäinen ammattikoulutuksessa verrattuna lukioon.

Opinnäytetyöni niin sanottu punainen lanka on taiteen ja luovan ilmaisun pakollinen kurssi Ylä-Savon Ammattiopistossa. Sen tehtävät ja niiden sisältö. Asiat linkittyvät yhteen, kun katsoo kurssia kokonaisuutena. Olen tutkinut mitä opetetaan, miten ja kenelle ja voisiko opetusta jotenkin muuttaa ja sisältöä parantaa.

2 TAITEEN JA LUOVAN ILMAISUN OPETUS

2.1 Opetussuunnitelman perusteet

Ammatillisiin perustutkintoihin sisältyy yhteisiä tutkinnon osia (Opetushallitus 2018). Niillä vahvistetaan työssä ja elämässä tarvittavia perustaitoja sekä valmiuksia jatko-opintoihin ja elinikäiseen oppimiseen. Yhteisten tutkinnon osien laajuus on 35 osaamispistettä (osp).

Yhteiset aineet ovat tärkeä osa ammattikoulutusta, sillä ne antavat opiskelijoille laaja-alaisen yleissivistyksen ja valmiudet toimia työelämässä sekä yhteiskunnassa. Yhteiset aineet tarjoavat monipuolisen sivistyksen ja valmiudet toimia monilla eri aloilla. Ammattikoulutuksessa niiden opettamisessa kannattaa huomioida niiden merkitys työelämässä ja rohkaista opiskelijoita kehittämään taitojaan näissä aineissa.

Yhteiset tutkinnot osat ja niiden osa-alueet ovat (Opetushallitus 2018):

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (11 osp)

- viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä (4 osp)
- viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä (1 osp)
- viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä (3 osp)
- toiminta digitaalisessa ympäristössä (2 osp)
- taide ja luova ilmaisu (1 osp)

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (6 osp)

- matematiikka ja matematiikan soveltaminen (4 osp)
- fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen (2 osp)

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (9 osp)

- yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen (2 osp)
- työelämässä toimiminen (2 osp)
- opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet (1 osp)
- yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta (1 osp)
- työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen (2 osp)
- kestävän kehityksen edistäminen (1 osp)

Pakollisten osa-alueiden laajuus on 26 osaamispistettä ja valinnaisten 9 osaamispistettä. Valinnaiset osaamistavoitteet vahvistavat tai syventävät yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden osaamista opiskelijan valitsemalla tavalla. Tutkinnon perusteissa on kuvattu valinnaiset osaamistavoitteet, mutta koulutuksen järjestäjä voi tarjota myös muita yhteisten tutkinnon osien sisältöjä tukevia osaamistavoitteita (Opetushallitus 2018.)

Taide ja luova ilmaisu kuuluu yhteisissä aineissa viestintä ja vuorovaikutus osaamiseen. Taito ilmaista itseään luovasti ja selkeästi on avainasemassa monilla eri aloilla, kuten esimerkiksi markkinoinnissa, mainonnassa ja liiketoiminnassa. Luovat ilmaisutaidot auttavat meitä ilmaisemaan itseämme ja viestimään tehokkaasti toisille ihmisille. Ne voivat auttaa meitä ymmärtämään eri kulttuureja ja tapoja ilmaista itseään sekä herättämään tunteita ja ajatuksia. Tämä puolestaan edistää yhteistyötä ja parantaa ryhmätöitä.

Miksi taidetta sitten täytyy opettaa kaikille – myös putkimiehille? Aina voimme vedota yleissivistykseen, jota ei ole koskaan liikaa. Mutta toisaalta taiteen merkitystä yhteiskunnassa voidaan parantaa vain opettamalla sitä laajasti kaikille. Taide on merkittävä osa yhteiskuntaa monin eri tavoin. Taide voi tarjota ihmisille väylän ilmaista itseään ja jakaa kokemuksiaan, mikä voi edistää yhteenkuuluvuutta ja yhteisöllisyyttä. Taide voi myös toimia käynnistäjänä keskusteluille yhteiskunnallisista aiheista ja haastaa vallitsevia käsityksiä. Taide voi myös auttaa ihmisiä ymmärtämään toisiaan paremmin, lisätä empatiaa ja tuoda esille erilaisia näkökulmia. Taide voi tuoda esiin yhteiskunnallisia

epäkohtia ja haasteita, kuten sosiaalista epätasa-arvoa, ympäristöongelmia, terveydenhuoltojärjestelmän haasteita, ja monia muita nuoria askarruttavia asioita. Taiteen avulla voidaan käsitellä vaikeitakin aiheita ja herättää keskustelua niistä.

Taiteen opetuksen ammattikoulutuksessa tulee vastata tähän yhteiskunnalliseen kysymykseen, mutta myös tarjota tarttumapintaa tavallisille ihmisille. Pelkkä kirjallisuuden opettaminen taiteen ja luovan ilmaisun nimissä karkottaa ammattikouluopiskelijat helposti. He kaipaavat omanlaista sisältöä videota, valokuvaa, musiikkia ja AI-taidetta eli taidetta tekoälyn avulla. Maistiaisina uusista tuulista ja pohdintaa menneistä asioista. Ennen kaikkea opetuksen täytyy olla kiinni ajassa ja seurata tarkasti ympäröivää maailmaa.

2.2 Kurssin sisältö

Taiteen ja luovan ilmaisun pakollinen kurssi Ylä-Savon ammattiopistolla (2023) sisältää kahdeksan tehtävää. Vähimmäisvaatimus kurssin läpäisyyn on puolet tehtävistä, eli neljä. Tehtävät saa itse valita. Tehtävien laatimisessa olen miettinyt sitä, etteivät ne olisi keskenään kovin samanlaisia.

Ensimmäisessä tehtävässä (Kuva 1.) tehdään kuvallinen kooste Wordissa ja mietitään mitä taide ja kulttuuri ovat. Tehtävää pohjustetaan yhteisellä keskustelulla luokassa ja materiaalilla, jota It's kurssilla on. Käsitteenä taide ja kulttuuri ovat hyvin laajoja ja osa ryhmistä innostuukin keskustelusta ja aikaa kuluu enemmän. Osa taas on hiljaisempia ja sisäänpäin kääntyneempiä ja opettaja johtoisempia ryhmiä. Opettajan materiaalissa on mukana myös videoita ja esittelyä suomalaisesta ja kansainvälisestä taiteesta. Tehtävä arvioidaan hyväksytyksi/hylättyksi/vaatii täydennettävää.

Seuraavassa tehtävässä tehdään esitys power pointilla kotikunnan kulttuurikohteista. Tehtävää pohjustetaan myös yhteisellä keskustelulla luokassa. Opiskelijoista paljon on lialmesta ja ympäristökunnista, mutta varsinkin luonnonvara-alalla on opiskelijoita ympäri Suomea. Eikä tietenkään pidä unohtaa maahanmuuttajia. Olen saanut hienoja esitelmiä ympäri maailmaa. It'sissä ei tähän tehtävään ole vielä lisämateriaalia, mutta olen suunnitellut pientä videopätkää ohjeistukseksi. Tehtävä arvioidaan erinomainen/hyväksyty/hylätty/ vaatii täydennettävää.

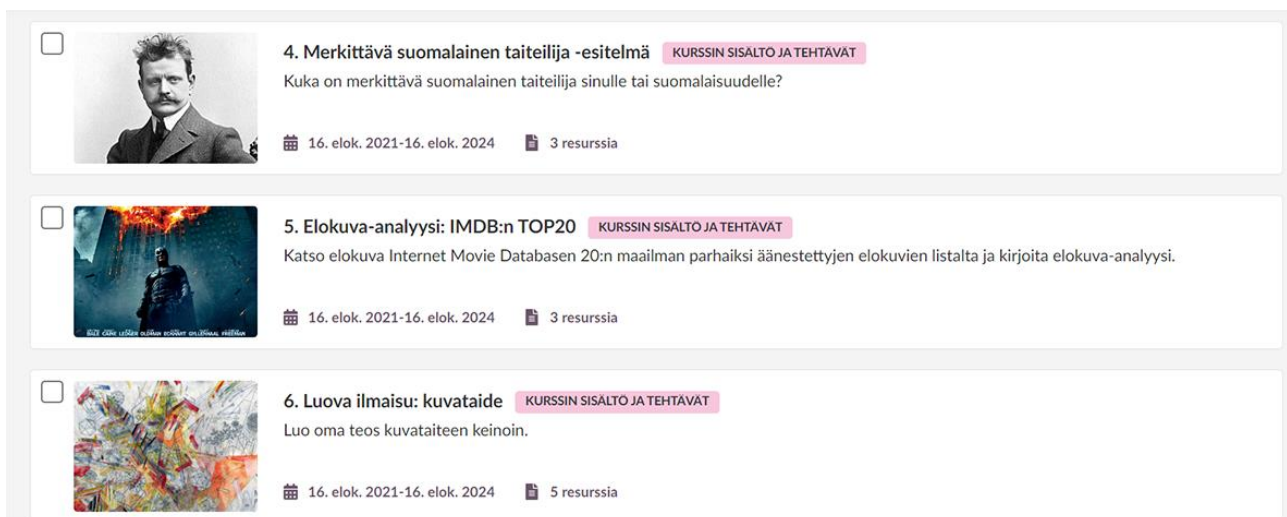
Kolmas tehtävä on kotitehtävä. Tarkoituksena on joko käydä musiikkikonsertissa tai kuunnella sellainen netistä. Aikaa on rajattu niin, että noin vuoden sisällä kuunneltu livekonsertti käy, koska täällä ei konsertteja ole aivan jatkuvasti. Nettikonserteista It'sissä on jo valmiita ehdotuksia laidasta laitaan klassisesta Madonnaan ja Lordiin, tai sitten voi etsiä netistä itse konsertin ja kuunnella sen. Käsité "konsertti" on joillekin hankala ja usein kysytään käykö radio tai yksi kappale, mutta konsertti koostuu useammista kappaleista joko yhdeltä tai useammalta artistilta. Cheekin jäähyväiskeikka on esimerkki listassa ensimmäisenä ja se on ollut suosittu valinta. Arvion tekemiseksi on valmiit kysymykset. Tehtävä arvioidaan hyväksyty/hylätty.

The screenshot shows a web browser displaying a learning management system (LMS) interface. The URL is ysao.itslearning.com/ContentArea/ContentArea.aspx?LocationID=860&LocationType=1. The interface includes a navigation menu with options like 'Aloitus', 'Kursnit', 'Ryhmät', 'Kalenteri', 'Kirjasto', 'Opiskelijasi', 'Apps+Tools EU', and 'Lisää'. The main content area displays three course modules, each with a thumbnail image, a title, a description, and a 'KURSSIN SISÄLTÖ JA TEHTÄVÄT' button. The modules are:

- 1. Taiteen ja kulttuurin muodot**
Mitä taide on?
16. elok. 2021-16. elok. 2024 | 13 resurssia
- 2. Kotikunnan kulttuurikohteet**
Millaisia kulttuurikohteita, esim. rakennuksia, patsaita tai muinaismuistopaikkoja löytyy omalta kotipaikkakunnaltasi?
16. elok. 2021-16. elok. 2024 | 1 resurssi
- 3. Musiikkikonsertissa**
Jos et ole seurannut kokonaista musiikkikonserttia/-keikkaa, nyt sinulla on siihen tilaisuus. Konsertti on tarkoitus kuunnella kurssin aikana kotona tai, jos käyt jollakin keikalla niin voit hyödyntää sitä. Ei viime kesäisiä, tai vuotisia keikkoja.
16. elok. 2021-16. elok. 2024 | 8 resurssia

Kuva 1. Kuvakaappaus Ylä-Savon ammattiopiston opetusmateriaalista. Kuva: Taina Rissanen 15.12.2022.

Neljännessä tehtävässä tehdään esitelmä merkittävästä suomalaisesta taiteilijasta (Kuva 2.) Esitelmä tehdään sway-ohjelmalla ja tunnit alkavatkin sillä, että opettelemme käyttämään swayta. Sway on Microsoftin esitystekniikkaohjelma, joka mahdollistaa multimediaesitysten ja tarinoiden luomisen helposti ja nopeasti. Swayn avulla voidaan yhdistellä kuvia, videoita, tekstiä, ääntä ja muita mediatiedostoja ja luoda visuaalisesti vaikuttavia ja dynaamisia esityksiä. Swayn käyttöliittymä on helppokäyttöinen ja intuitiivinen, ja se tarjoaa valmiita mallipohjia ja teemoja, joita voidaan muokata omien tarpeiden mukaan. Ohjelman käyttöön on myös opetusvideoita materiaalissa. Olen ottanut ohjelman mukaan tähän, koska siitä on hyötyä myös muissa opinnoissa ja se tarjoaa paljon valmista vapaasti käytettävää materiaalia laajalla skaalalla ala kuin ala. Lisäksi se on ainakin vielä tuntemattomampi esitystekniikkaohjelma o365 paketissa. Kantasuomalaisille tämä tehtävä on ollut yleensä varsin helppo ja taiteilija löytyy helposti, mutta maahanmuuttajilla on ollut haasteita. Toisaalta samalla he ovat päässeet tutustumaan suomalaisiin taiteilijoihin laajasti elokuvaohjaajista kirjailijoihin ja kuvataiteilijoihin. Ajankohtaisuus on näkynyt tehtävässä niin, että esimerkiksi syksyllä 2022 monet tekivät esitelmän Vesa-Matti Loirista, koska hän kuoli silloin ja oli paljon otsikoissa. Tehtävä arvioidaan arvosanoilla T1-K5/ vaatii täydennettävää.

4. Merkittävä suomalainen taiteilija - esitelmä **KURSSIN SISÄLTÖ JA TEHTÄVÄT**
Kuka on merkittävä suomalainen taiteilija sinulle tai suomalaisuudelle?
16. elok. 2021-16. elok. 2024 3 resurssia

5. Elokuva-analyysi: IMDB:n TOP20 **KURSSIN SISÄLTÖ JA TEHTÄVÄT**
Katso elokuva Internet Movie Databasen 20:n maailman parhaiksi äänestettyjen elokuvien listalta ja kirjoita elokuva-analyysi.
16. elok. 2021-16. elok. 2024 3 resurssia

6. Luova ilmaisu: kuvataide **KURSSIN SISÄLTÖ JA TEHTÄVÄT**
Luo oma teos kuvataiteen keinoin.
16. elok. 2021-16. elok. 2024 5 resurssia

Kuva 2. Kuvakaappaus Ylä-Savon ammattiopiston opetusmateriaalista. Kuva: Taina Rissanen 15.12.2022.

Tehtävä numero viisi on elokuva-analyysitehtävä. Tarkoituksena on katsoa elokuva ja vastata sitten kysymyksiin ja kirjoittaa elokuvasta arvio. Aluksi ajattelin, että mikä tahansa elokuva käy, mutta sitten totesin, että on tehtävä rajoituksia, koska en voi arvioida analyysijä ellen itse ole nähnyt elokuvaa. Lisäksi johtuen opiskelijoiden määrästä ja heterogeenisyydestä vapaasti valittavat elokuvat olivat lasten elokuvista pornoon. Siispä tein listat, joilta elokuvan voi valita. 20 maailman suosituinta elokuvaa INTERNET MOVIE DATABASE listalta tai lista kotimaisista elokuvista, jotka löytyvät Yle Areenasta. IMD:n listalla olevat elokuvat löytyvät useimmista elokuvapalveluista kuten Netflix, Viaplay, HBO jne, ja myös kirjastoista DVD-levyinä. Ne tulevat säännöllisesti myös TV:stä. Kotimaiset elokuvat sen vuoksi Areenasta, että kaikki varmasti pääsevät sinne katsomaan elokuvan, koska se on ilmainen ja toimii kaikilla laitteilla. Kotimaiset elokuvat ovat olleet suosittuja siinäkin mielessä, ettei niissä ole tekstejä, toisaalta taas maahanmuuttajat haluavat muita kuin suomalaisia elokuvia. Tehtävä arvioidaan arvosanoilla T1-K5/ vaatii täydennettävää.

Tehtävä kuusi on kuvataidetehtävä. Siinä tehdään oman alan yritykselle logo käyttäen Canva-ohjelmaa ja tutustutaan valokuvaan. Canva on ilmainen graafisen suunnittelun ohjelmisto netissä. Kurssilta löytyy siihen ohjevideo ja oppitunnit alkavat sillä, että opettelemme käyttämään ohjelmaa. Canvan olen valinnut käyttöön, koska se toimii googletunnuksilla pääosin ilmaiseksi ja on hyvin monipuolinen. Opiskelijat voivat hyödyntää sitä muissakin opinnoissaan ja muussa elämässä esimerkiksi Instagram päivityksissä. Logon suunnittelu ja toteutus on useimmista hauskaa ja hyödyllistä, koska logoa voi käyttää vaikkapa Nuori Yrittäjä toiminnassa. Valokuvasta kurssilla on materiaalina minun laatimani peruskurssin ohjeistus ja lisäksi aiheeseen pohjustetaan tunteilla. Materiaali kaipaisi päivitystä siinä mielessä, että kännykällä kuvaamisesta pitäisi tehdä oma opas. Tehtävässä on mahdollista myös käyttää luovuuttaan ja tehdä kuvista inspiroituneena uusi tuotos valokuva, maalaus, piirustus tai vaikka musiikkia. Tähän olen miettinyt myös AI taiteen opettamista (Kuva 3.) Tekoälyn hyödyntäminen luovuudessa on mielenkiintoista ja, kun olen sitä kokeeksi muutamalle ryhmälle näyttänyt tässä tehtävässä, on vastaanotto ollut innostunutta. Tekoälyn avulla kuka tahansa voi tehdä taidetta, tai vaikkapa parannella valokuviaan. Tekoäly ja sen sovellukset ovat nykyaikaa ja mielestäni ammattiin opiskelevien nuorten on hyvä tietää siitä jotain ja päästä myös kokeilemaan. Tehtävä arvioidaan erinomainen/ hyväksytty/ hylätty/ vaatii täydennettävää.

Kuva 3: DALL-E 2 tekoälyllä luotu kuva, Taina Rissanen 2023

Tehtävä seitsemän on luova ilmaisu kirjoittamalla tai videolla (Kuva 4.) Aiheina ovat kertoa tarina kuvien perusteella, kertoa unelmistaan tai luontosuhteestaan tai sitten vapaa aihe ja tyyli. Videolla voi toteuttaa unelmat ja luontosuhteen. Kuvausvälineeksi käy hyvin kännykkä, mutta jotkut ovat käyttäneet droneakin. Tehtävän yhteydessä olen myös käynyt läpi YouTubea ja sen tarjoamia mahdollisuuksia. Tubettaminen kiinnostaa monia ja osa on jo kokeillutkin, tai ainakin katsonut videoita ”tuubista”, mutta harvat osaavat käyttää esimerkiksi YouTube Studiota. Studiassa pystyy editoimaan videoita niin tietokoneella

kuin kännykälläkin ja se on ilmainen. Ahaa elämys on ollut suuri, kun opiskelijoille selittää kuinka editointi toimii ja ettei luontosuhdetta kannata kuvata niin, että oma naama näkyy koko ajan, kerrottava asia on tärkeämpi näkyä. Vapaaseen aiheeseen ja tekstilajiin olen saanut monenlaisia palautuksia ja se onkin mielestäni hyvä. Siinä on ollut sarjakuvia, runoja, tieteellistä tekstiä. Videoiden kuvaaminen on nykyään hyvin yleistä ja niitä myös julkaistaan lukematon määrä joka päivä. Osa sosiaalisen median sovelluksista perustuu pelkille videoille ja on tärkeää ymmärtää mitä voi kuvata ja julkaista. Tehtävä arvioidaan arvosanoilla T1-K5/ vaatii täydennettävää.

Kahdeksas tehtävä on ammattiala tehtävä. Tehtävässä täytyy valita oman alan tehtävä ja niissä sisältö on yritetty miettiä niin, että se olisi mahdollisimman lähellä opiskelijan opiskelemaa alaa ja liittyisi jotenkin taiteeseen. Osa opiskelijoista ei joko ole kielen tai muun syyn takia ymmärtänyt tehtävän ideaa ja on tehnyt kaikkien alojen tehtävät ja valittanut lopuksi, että tehtäviä on kamalasti. Ja varmasti onkin, jos tekee kaikkien tehtävät. Aivan kaikille ammattialoille ei vielä ole omaa tehtävää, mutta kaikille, joille olen pitänyt kurssin lähiopetuksena, on oma tehtävä. Talon rakentajat pääsevät miettimään rintamiestaloa ja sen rakennetta, ja löytyykö kaupungista kaunista ja rumaa ympäristöä. Logistiikka autoilun historiaa ja eläintenhoitajat eläimiä taiteessa. Maatalousyrittäjille löysin hyvän tehtävän hyödyntämällä alueen taiteilijoita, Miina Äkkijyrkällähän on täällä paljon teoksia, koska hän on asunut alueella. Kondiittorit saavat tutustua muotoiluun ja parturi-kampaajat hiustaiteeseen. Kone ja metalli puolen opiskelijoille on tutkittavaksi romutaidetta. Tässä muutama esimerkki. Tulevaisuudessa olisi hyvä, jos yhteisiä aineita saataisiin sidottua enemmän ammatilliseen opetukseen ja tässä olisi yksi mahdollisuus siihen. Tutustuminen kaikkiin ammattialoihin ja niiden tarpeisiin taiteen ja luovan ilmaisun näkökulmasta olisi vaan kovin aikaa vievä operaatio eikä yhdellä opettajalla ehkä ole siihen resursseja eikä aikaa. Ajatuksena olisi kuitenkin mainiota, jos taidetta ja luovaa ilmaisua saataisiin enemmän ammattialojen suuntaan. Tehtävä arvioidaan erinomaisen/ hyväksytyt/ hylätty/ vaatii täydennettävää.

 7. Luova ilmaisu: kirjoittaminen KURSSIN SISÄLTÖ JA TEHTÄVÄT
 Kirjoita oma teksti tai kuvaa oma video.
📅 16. elok. 2021-16. elok. 2024 📄 2 resurssia

 Tervetuloa kurssille! TAVOITTEET JA ARVIOINTI
 ... lääke-, oikeus- ja kauppatiede, tekniikka, nämä ovat jaloja tavoitteita ja tarpeellisia elämän ylläpitämiseksi. Mutta runous, kauneus, romantiikka, rakkaus, näiden vuoksi elämme. John Keating elokuvassa Kuolleiden runoilijoiden seura (1989) Pakolliset...
📅 16. elok. 2021-16. elok. 2024 📄 3 resurssia

 8. Ammattiala tehtäviä KURSSIN SISÄLTÖ JA TEHTÄVÄT
 Lisätehtäviä Jos haluat korottaa arvosanaasi tai sinulla on jäänyt aikaa voit paneutua näihin tehtäviin. Valitse oman ammattialasi tehtävä.
📅 16. elok. 2021-31. elok. 2023 📄 11 resurssia

 Itsearviointi ITSEARVIOINTI
 Itsearviointi on yksikertaisimmillaan sitä, että yksilö tai ryhmä tarkastelee ja pohdiskelee omaa toimintaansa ja käyttää saatavaa tietoa oppimiseen, toimintansa kehittämiseen ja uusia kokeiluja varten. Muista nostaa esiin myös positiivisia asioita.
📅 1. elok. 2022-31. elok. 2023 📄 1 resurssi

 Kurssipalaute KURSSIPALAUTE
 Tässä suunnitelmassa voit arvioida kurssia ja millaista sitä oli tehdä.
📅 1. elok. 2022-31. elok. 2023 📄 1 resurssi

Kuva 4. Kuvakaappaus Ylä-Savon ammattiopiston opetusmateriaalista. Kuva: Taina Rissanen 15.12.2022.

2.3 Pojat versus kirjoittaminen

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppiaineessa tyttöjen ja poikien erot ovat nousseet viime vuosina selkeästi esiin. Pojat näyttävät järjestelmällisesti menestyvän huonommin kuin tytöt ja olevan myös huonommin motivoituneita oppiaineen opiskeluun (Kylä-Utsuri-Ripatti 2011.) Kirjoittaminen on kuitenkin perustaito tämän päivän yhteiskunnassa ja jokaisen on siitä jotenkin selvittävä. Sosiaalinen media ja siihen osallistuminen vaatii kirjoittamista ja tekstin hallintaa. Taide ja luova ilmaisu ammattikoulussa kuuluu viestintä ja vuorovaikutusosaamisen kokonaisuuteen, mutta onko se äidinkielen lisäkurssi? Eräs kollega sanoi minulle, että tämä uudistus opetussuunnitelmissa vei äidinkielestä se ainoan

mielenkiintoisen sisällön. Hän siis tulkitse luovan ilmaisun ja opiskelijan ilmaisun keinot kirjoittamiseksi. Tekniikan ja logistiikan aloilla, kuten myös rakennusalalla suurin osa opiskelijoista on poikia. Juuri näitä poikia, jotka peruskoulussa eivät ole halunneet kirjoittaa yhtään vaadittua enempää. Täytyisikö heidän kirjoittaa vielä taiteen ja luovan ilmaisun kurssilla?

Ammattikoulussa opiskeleville kirjoittaminen voi olla haastavaa monista syistä. Ammattikoulut opettavat opiskelijoille usein teknisiä taitoja ja käsitteitä, joita ei välttämättä ole helppo ilmaista selkeästi ja ymmärrettävästi kirjallisesti. Esimerkiksi raportin kirjoittaminen teknisestä aiheesta tai ohjeiden kirjoittaminen vaativat tarkkaa kirjoitustaitoa. Opiskelevat voivat olla tottuneita kirjoittamaan lyhyitä tekstejä, mutta monimutkaisemmat raportit ja projektityöt vaativat huolellisempaa suunnittelua ja rakenteen hahmottamista. Kielioppi- ja oikeinkirjoitusvirheet voivat vähentää kirjoittajan uskottavuutta ja vaikuttaa negatiivisesti arviointiin ja omaan suhtautumiseen kirjoittajana. Kirjoittaminen tuntuu vaikealta eikä sitä haluta tehdä. Oppimisvaikeudet voivat vaikuttaa merkittävästi kirjoittamiseen. ADHD:ta sairastavilla voi olla vaikeuksia keskittyä ja ylläpitää huomiota. Tämä voi johtaa siihen, että kirjoittaminen vaatii enemmän aikaa ja ponnisteluja. Henkilöt, joilla on kielellisiä haasteita, voivat kamppailla ilmaisemaan ajatuksiaan kirjallisesti. He saattavat taistella kirjoitusmuodon ja kieliopin kanssa, mikä vaikeuttaa kirjoittamista. Lukihäiriö on oppimisvaikeus, joka vaikuttaa lukemisen, kirjoittamisen ja oikeinkirjoituksen taitoihin. Lukihäiriöstä kärsivät henkilöt voivat kamppailla lukemisen kanssa. He saattavat lukea hitaasti ja vaivalloisesti ja heille voi olla vaikea tunnistaa sanoja tai seurata rivinloppua. Oikeinkirjoitus saattaa olla haastavaa, sillä henkilö voi vaikeuksien vuoksi sekoittaa kirjaimia ja sanoja. Oppimisvaikeudet voivat olla haastavia, mutta niitä voi helpottaa erilaisilla tukitoimilla. Esimerkiksi kirjoitusohjelmat, äänikirjojen käyttö ja henkilökohtaiset apulaiset voivat auttaa oppimisvaikeuksista kärsiviä henkilöitä kehittämään kirjoitustaitojaan. Lisäksi opettajien tulee olla herkkiä ja ymmärtäväisiä oppimisvaikeuksista kärsivien opiskelijoiden tarpeille ja tarjota tukea ja apua tarpeen mukaan.

Keskustelut kollegoiden kanssa ovat myös vahvistaneet ajatustani siitä, että taiteen opetus ammattikouluissa on edelleen eräänlainen ”lisätuntiresurssi” niille opettajille, joilta puuttuu tunteja. Eräs opettaja totesi minulle, että hän voisi pitää osan taiteen ja luovan

ilmaisun tunneista, kun se on niin kivaa ja hän on joskus ollut taidekurssilla. Niin, onhan liikunta ja äidinkielikin kivaa tai ruotsi, mutta en minä silti kuvittele olevani pätevä opettaja kyseisille aineille. Työskenneltyäni tässä nykyisessä oppilaitoksessa kolme vuotta määräaikaikaisuudessa sain nyt vakituisen viran. Ja olin ensimmäinen taiteen ja luovan ilmaisun opettajan virkaan otettu opettaja koko Ylä-Savon ammattiopiston (2023) historiassa. Aiemmin se on kylkiäisenä johonkin muuhun, mikä sinällään on hullua, koska kyseessä on pakollinen yhteinen aine, jota opetetaan kaikille.

Kehitystyön jatkossa mielenkiintoista on miten opiskelijat valitsevat taiteen ja luovan ilmaisun valinnaista kurssia ja miten he valitsevat tehtävät, jotka suorittavat pakollisella kurssilla. Tulevaisuudessa taiteen opetusta nidotaan myös enemmän yhteen ammatillisen opetuksen kanssa ja vastaamaan opiskelijoiden oman alan tarpeita ja kiinnostuksen kohteita. Tulevaisuudessa ammattialaan liittyvät tehtävät ovat täsmällisemmin opiskelijoiden omaan alaan liittyviä, mutta se edellyttää minulta tutustumista ammattialoihin ja niiden erityispiirteisiin. Kuinka putkimies voi hyödyntää taidetta työssään tai elämässään tai rekkakuski?

Taiteen opetus voi auttaa opiskelijoita ymmärtämään taiteen ja kulttuurin merkitystä yhteiskunnassa. Taiteen ja kulttuurin merkitys yhteiskunnassa on monipuolinen, sillä taiteella ja kulttuurilla on vaikutuksia ihmisten elämään monella eri tavalla. Esimerkiksi taide voi toimia yhteiskunnallisen keskustelun herättäjänä, edistää kulttuurien välisen ymmärryksen syntymistä, lisätä ihmisten hyvinvointia sekä tarjota uusia ja luovia tapoja käsitellä ajankohtaisia ilmiöitä ja ongelmia. Taiteen opetuksen kautta opiskelijat voivat oppia tunnistamaan ja arvostamaan taiteen ja kulttuurin merkitystä yhteiskunnassa sekä oppia tuntemaan erilaisia taiteen ja kulttuurin muotoja ja ilmaisuja. Tämä voi auttaa opiskelijoita kehittämään omaa kulttuurista ja taiteellista ymmärrystään sekä auttaa heitä toimimaan yhteiskunnallisesti vastuullisella tavalla. Lisäksi taiteen opetus tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden kehittää omaa ilmaisuaan ja persoonallisuuttaan. Taide voi toimia voimakkaana ilmaisun välineenä, jonka avulla opiskelijat voivat ilmaista itseään ja kertoa tarinoita omasta elämästään ja ympäristöstään. Taiteen avulla opiskelijat voivat

myös oppia tuntemaan itseään paremmin ja kehittää omaa luovaa ajatteluaan ja ongelmanratkaisukykyään.

Kurssien kehittäminen, materiaalin kerääminen ja päivittäminen ovat jatkossakin ajankohtaisia niin kauan kuin opetan taidetta ammattikoulussa. Kehitystyön on oltava jatkuvaa tai muuten käy niin kuin nyt on käynyt, kurssit on tehty joskus kymmen vuotta sitten ja sen jälkeen niitä on vain käytetty ajattelematta asiaa sen tarkemmin. Tulevaisuuden ennustaminen pitkällä aika välillä on tietenkin vaikeaa, kuinka tekniikka kehittyy? Olemmeko parin kymmenen vuoden päästä enää fyysisesti ollenkaan työpaikoillamme vai olemmeko paikalla vain avattarena? Mikä hyöty opettajan fyysisellä läsnäololla on oppimiselle ja lopputulokselle? Voisinko tulevaisuudessa ”tilata” Leonardo DaVincin puhumaan avattarena luokkaan ja vaikka maalaamaan jotain esimerkiksi, tai Renny Harlinin hahmon esittelemään elokuvan tekemistä. Jos mahdollisuudet ovat rajattomat niin opettajan rooli korostuu valitsijana. Mitä kerrotaan, mitä opetetaan ja miten se nivotaan vallitsevaan maailman käsitykseen ja ihmisyyteen.

Otin selvää kurssilla opetettavasta materiaalista ja kyselin lisää ammattilaisilta, jotka voisivat tietää. Mitä taide sitten on? Kysyin asiaa Kiasman amanuenssi Jari- Pekka Vanhalalta (2022) ja hän sanoi taiteen olevan ihmiselle ominaista, tietoista toimintaa - usein taiteilijalle itselleenkin - tiedostamattoman ja tuntemattoman näkyväksi tekemiseksi, myös emootioiden välittämistä, ja mielipiteen ilmaisua dokumenttia subjektiivisemmin. Taide on usein miellyttävä yllätys, joka irrottaa hetkeksi uusiin näkyymiin. Itseään kiinnostavaksi taiteilijaksi tällä hetkellä hän mainitsi Markus Copperin ja teokseksi valaan eli Seitsemän meren arkkienkelin. Joka kerta se vaikuttaa voimakkaammin, syvemmältä ja askarruttaa mieltä. Hyvän taiteen merkki.

Suuri muutos Kiasmassa (2022) ja nykytaiteessa on tapahtunut tiedonkulun ja -saannin laajuuden ja nopeuden kasvaessa. Nyt yhä useampien on mahdollista seurata nykytaiteen

ja näyttelyiden kirjoja. Samalla taide on hyvällä tavalla arkipäiväistynyt, silti säilyttäen vaikuttavuutensa ja erityislaatunsa, se koetaan usein yhä haastavana. Siinä se eroaa viihteestä. Kiasma on elänyt - ja elää - tätä muutosta, ja saa nauttia yhä asiantuntevammasta ja kriittisemmästä yleisöstä.

2.4 Mitä kulttuuri on ?

Yleisellä tasolla sen voisi sanoa olevan ihmisen tietyssä paikassa ja ajassa luomia tapoja ja käytänteitä, jotka ohjaavat yksilön ja yhteisön elämäntapoja ja itseilmaisua. Viisauden ja luovuuden viljelyä. Kieli ja murteet, nyt lisänä yhä enemmän muitakin kuin suomea. Suhde luontoon, metsiin ja järviin, ja sen ilmentäminen. Suuri halu olla niin kuin muut, kansainvälinen ja toisaalta vahva kansallisylypeys, ilmene erityisesti urheilussa. Voimakas me-henki leimahtaa suurten voittojen ja kriisien aikoina. Pessimismi, vino huumori, melankolia ja epäromanttinen realismi. Pidämme, kun asiat voi ilmaista numeroilla. Loputon kiinnostus säätilaan ja saunaan. Mutta kulttuuri ei ole pysähtynyttä tai iankaikkisen pysyvää vaan joka hetki muuttuvaa: uusia sanoja, sanontoja, tanssimuuveja, kenkämuoteja, sukupuolimääritelmiä, ja poliittisia/moraalisia asenneilmastoja (vrt. nykyinen suhde Venäjään, äkillinen muutos tavassa puhua siitä/heistä) niin sanottu kansainvälistyminen tai globalisaatio ei enää valintakysymys, se vaikuttaa mihin kaikkiin, maantiede ei muutu, mutta kaikki muu maan pinnalla ja sen yläpuolella kietoutuu yhä tiheneviin riippuvaisuusverkostoihin, joissa talous on määräävänä rytmin antajana. Tietoteknisistä laitteista, järjestelmistä, sovelluksista tullut pakollisia hankintoja. Toisaalta kulttuuriin kuuluvat myös perinneruuat. Tällä alueella kalakukko ja mykyrokka. Opiskelijoiden kanssa olemme usein keskustelleet siitä, voisivatko perinneruuat muuttua ja, jos niin mitä ne olisivat viidenkymmenen tai sadan vuoden päästä? Saammeko säilytettyä taidon tehdä mykyrokkaa tai kalakukkoa tai haluavatko ihmiset ylipäättään syödä sellaisia. Myös kansainvälisyys ja maahanmuutto voivat tuoda omat vivahteensa ruokakulttuuriin. Opiskelijoiden oma kulttuuri näkyy monin tavoin, voidaan mieltiä Amispoppia tai pukeutumista. Mistä kaikki tietävät kuka on logistiikan opiskelija? Tietenkin Dimekseistä eli värikkäistä turvavaatteista.

2.5 Työelämän vaatimukset

Nykyään työelämä on kovassa muutoksessa ja koulutus siinä mukana. Harva enää pysyy siinä ammatissa mihin ensimmäisenä on valmistunut vaan muutos on jatkuvaa. Koulutuksessa haasteena on jatko-opinto kelpoisuus. Suomessa koulutusjärjestelmä on pyritty rakentamaan niin, että peruskoulun päättävä ysluokkalainen ei voi ajaa itseään umpikujaan tekemällä valintoja siinä vaiheessa. Suomen koulutusjärjestelmä on luotu niin, että kaikilta kouluasteilta on mahdollista edetä korkeammalle asteelle, toisin sanoen ammatillisen perustutkinnon suorittanut voi lopulta päätyä tutkijakoulutukseen. Ammatillisessa koulutuksessa opetetaan yhteisiä tutkinnon osia, jotka mahdollistavat jatko-opintokelpoisuuden ja parantavat näin menestymistä työmarkkinoilla. Osalla opiskelijoista on jo perustutkinnon aikana selvillä se, että he jatkavat ammattikorkeakouluun tai ammattitutkintoon tai joihinkin muihin jatko-opintoihin. Heidän motivaationsa opiskella yhteisiä tutkinnon osia on yleensä korkealla tasolla ja he suoriutuvat opinnoistaan helposti. Osalla ammatin valinta on kuitenkin hatara ja motivaatiokin voi olla heikko ja silloin yhteisten tutkinnon osien opiskeleminen korostuu. Se voi olla hankalaa ja haasteellista, mutta todella tärkeää. Rämmittyään perustutkinnon läpi opiskelija voi myöhemmin halutakin opiskella lisää tai vaikka vaihtaa kokonaan alaa. Silloin on tärkeää, että jatko-opinto kelpoisuus on saavutettu jo perustutkinnossa.

Mikä sitten voisi motivoida opiskelemaan yhteisiä tutkinnon osia? Uskon, että nuorille mielekkäällä sisällöllä on siihen suuri merkitys. Kuvan ja videon hyödyntäminen viestinnässä on yhtä tärkeää kuin kirjoittaminenkin. Kannustava ote yleissivistystä kohtaan ja kiinnostus opetella uutta voisivat olla kantavia voimia. Halu ymmärtää asioita laajemmin kuin vain omasta näkökulmasta.

Työelämän vaatimukset voivat vaihdella eri aloilla ja työpaikoilla, mutta yleisesti ottaen on totta, että monet työpaikat ja tehtävät ovat käyneet yhä vaativammiksi ja monimutkaisemmiksi ajan myötä. Tämä johtuu useista tekijöistä, kuten teknologian

kehityksestä, globalisaatiosta, asiakkaiden ja sidosryhmien muuttuvista tarpeista ja odotuksista sekä työmarkkinoiden kilpailutilanteesta. Pelkkiä "lapiomiehiä" ei enää tarvita, kun kaivinkonekin on tietokoneohjattu. Digitalisaation myötä on syntynyt uusia työtehtäviä ja vaatimuksia, jotka edellyttävät vahvaa teknistä osaamista ja kykyä sopeutua nopeasti muuttuvaan teknologiseen ympäristöön. Lisäksi kilpailu työpaikoista on kiristynyt, mikä voi johtaa siihen, että työntekijöiltä edellytetään entistä korkeampaa suorituskykyä ja erikoistuneempaa osaamista.

Kuvaustaitoa saatetaan tarvita työelämässä monessa paikassa tänä päivänä. Putkimies voi kuvata kohteen ja siihen tarvittavat osat kännykällään. Näin ne on helppo muistaa mitä tarvitsee. Putkistot eivät kuitenkaan usein sijaitse kirkkaimmissa valoissa vaan ovat usein kaapeissa ja lattian rajassa, kuinka siis saada mahdollisimman hyvä ja tarkka kuva? Talonrakentajat tarvitsevat itselleen työnäytteitä tulevia asiakkaita varten ja valmistuvien ja olemassa olevien tallentaminen kuvilla ja videoilla on helpompi tapa kuin kierrättää asiakkaita kohteita läpi. Samoin kampaajat, joiden työt eivät kestä vuosikausia, mutta esimerkiksi morsiamet haluavat nähdä malleja aiemmista kampauksista ja muutkin asiakkaat ehdotuksia. Puhumattakaan kondiittoreista kakut menevät parempiin suihin tai pilalle, joten ne on tallennettava kuviksi, jos haluaa säilyttää ne esimerkkeinä. Ruuan kuvaaminen sinänsä on haasteellista, mutta valon tajuaminen ja säätöjen hallitseminen auttavat asiaa.

Pelkkä kuvaaminen ei kuitenkaan riitä vaan kuvia täytyy myös osata lähettää ja liittää tarvittaviin esityksiin. Akateemisista ihmisistä voi kuulostaa turhan päiväiseltä ja päivän selvältä asialta, kuinka kuva liitetään word:in tai vaikka sway esitykseen. Ja monet ajattelevat, että nykyään nuoret ovat niin näppäriä tietotekniikassa, etteivät tarvitse apua tällaisissa asioissa, mutta todellisuudessa usein sormi menee suuhun jo siinä kohdassa, kun kuva täytyisi saada kännykästä koneelle käytettäväksi. Välillä oli aika jolloin nuoret toimivat vain puhelimella, koska kodeissa ei enää ollut hankittu uusia tietokoneita vaan pelkkiä tablet-koneita, mutta nykyään useimmat oppilaitokset tarjoavat opiskelijoille kannettavan tietokoneen käyttöön opintojen ajaksi ja se on hyvä. Kone ja sen hyödyntäminen työelämässä tulevat tutuiksi ja siirtymä on helpompi.

2.6 Miksi taidetta opetetaan maanrakentajille?

Taidetta opetetaan tavallisille ihmisille, kuten maanrakentajille tai putkimiehille, useista eri syistä. Ensinnäkin taide on yksi ihmiskunnan vanhimmista ilmaisumuodoista ja kulttuuriperintöön liittyvä tietämys. Taidetta opiskellessa pääsee tutustumaan eri kulttuureihin ja niiden tapaan ilmaista itseään taiteen kautta.

Toiseksi taideopetus edistää luovuutta ja mielikuvitusta. Taideopinnot voivat auttaa kehittämään luovia taitoja, joita voi soveltaa monilla eri elämänalueilla. Luovuus ja mielikuvitus voivat auttaa ihmistä löytämään uusia ratkaisuja ongelmiin ja tehtäviin.

Kolmanneksi taidetta opetetaan myös sen takia, että se voi auttaa ihmisiä ymmärtämään paremmin itseään ja muita. Taiteen avulla voi käsitellä tunteita, ajatuksia ja kokemuksia, jotka voivat olla vaikeita ilmaista sanoin. Taide voi siis toimia terapeuttisena työkaluna, joka auttaa ihmisiä löytämään uusia tapoja käsitellä erilaisia haasteita ja elämäntilanteita.

”Maassamme on ollut aina piirejä, joissa taidetta on arvostettu ja siitä on haluttu nauttia. Toisaalta yhteiskunnassamme on myös tahoja, jotka halveksivat taidetta ja taiteilijoita, sillä he ajattelevat, että taiteella ei ole mitään taloudellista arvoa. Onneksi valtaosa ihmisistä ymmärtää taiteen mittaamattoman arvon.” (Äänen Lumo 2020) Opettamalla taidetta kaikille voimme tuoda sitä lähemmäs niin sanottua tavallista ihmistä. Taiteen ja luovan ilmaisun valinnaiselle kurssille on perinteisesti kuulunut tutustuminen kulttuurikohteeseen. Aiemmin ryhmä ei ollut käynyt missään, mutta nyt olen käyttänyt heitä Lapinlahden (2023) Taidemuseossa, VB -valokuvakeskuksessa (2023) Kuopiossa (Kuva 5) ja Kuopion Museossa (2023). Tänäkin vuonna teimme reissun ja siitä tykättiin kovasti. Mikäli suomalainen taidekoulutus vähenee radikaalisti, johtaa se helposti tilanteeseen, missä amerikkalainen viihdeteollisuus valtaa yhä enemmän sijaa Suomessa. Tämä köyhdyttää suomalaisten omaa itseilmaisua ja kulttuurista pääomaa. Kotimainen taide edesauttaa uusien näkökulmien saavuttamisessa ja kansallisen itsetunnon vahvistumisessa (Äänen Lumo 2020.) Pystyäksemme tuottamaan entisellä tasolla tai jopa enemmän suomalaista taidetta meidän täytyisi saada kaikki taiteen pariin ja kuluttamaan

sitä edes jollakin tasolla. Käymällä mahdollisimman usein teatterissa, katsomalla suomalaisia elokuvia ja ennen kaikkea ostamalla nuorten suomalaisten kuvataiteilijoiden töitä voi jokainen antaa tukeaan kotimaiselle taiteelle (Äänen Lumo 2020.) Kuinka kaivinkonekuski tai rekkamies sitten saadaan käymään taidenäyttelyssä tai teatterissa? Miksi hän menisi sinne? Matalasti koulutettujen perheiden lapset kouluttautuvat selvästi harvemmin korkea-asteelle kuin samanikäiset keskimäärin. Toisaalta keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus on matalasti koulutettujen lapsilla hieman samanikäisiä korkeampi (Keski-Petäjä & Witting, Tilastokeskus, 2016.)

Kuva 5: Rissanen, Taina 2023. VB-keskus Kuopio 16.2.2023

Taiteen opetuksessa massoille täytyy pitää kirkkaana mielessä, etteivät he välttämättä ole kiinnostuneita perinteisestä taiteesta (Kuva 6), mutta videot, kuvat, tietokoneet ja niillä kikkailu kiinnostavat. Olen sisällyttänyt opetukseen muun muassa YouTubea, olenhan tubettaja itsekkin, ja se kiinnostaa monia. Osa opiskelijoista on ilmoittanut haluavansa tubettajiksi tai TikTokkaajiksi, mutta tekniikka on hakusessa. Puhelimella pääsee jo

pitkälle ja jos apuna on kuvanvaakaaja ja lisävalo niin voi jo tehdä vaikka mitä. YouTubesta löytyy myös videoeditori, joka on ilmainen ja vapaasti käytettävissä, kun osaa vain etsiä sen sieltä ja käyttää ohjelmaa. Aika usein videot kuitenkin kaipaavat hieman trimmaamista ennen julkaisua.

Kuva 6: Rissanen, Taina 2023. VB-keskus Kuopio 16.2.2023

3 OPETUSTA MYÖS VIDEOILLA

3.1 Tilat ja laitteet

Oppilaitoksessamme on haluttu kehittää verkko-opetusta ja siihen on satsattu suuria summia viime vuosina. Ylä-Savon ammattiopiston (2022) lähiverkossa on yli 700 työasemaa (pöytäkoneet ja kannettavat). Luku sisältää niin opetuksen (esim. atk-luokat) kuin hallinnon (koko henkilökunnan) työasemat. Lisäksi käytössä on noin 200 tablet-tietokonetta. Nykyään oppivelvollisuuden laajenemisen myötä myös kaikille aloittaville opiskelijoille annetaan käyttöön tietokone. eYSAO taustalla vaikuttavia tekijöitä ovat olleet muuttuva yhteiskunta ja väestörakenne. Digitalisaatio on jo muokannut työrooleja ja työnteon tapoja. YSAO kouluttaa tulevaisuuden osaajia. Pysyminen digitalisaation aallonharjalla, opiskelijoiden ja alueen elinkeinoelämän parhaaksi on tärkeää. YSAOn opiskelijoista noin 70 %:lla asuinpaikka on Ylä-Savon seutukunnissa (tilanne elokuu 2021). Tavoitteena on kasvattaa seutukuntien ulkopuolella asuvien opiskelijoiden määrää mm. tarjoamalla joustavia digitaalisia oppimispolkuja opiskelijoillemme. Opintovuosien toteutuminen on rahoituksen perusta ja suoraan sidoksissa toiminnan ytimeen. Toimintatapoja kehittämällä varmistetaan joustavat, resilientit ja kokonaistaloudelliset menetelmät toiminnan ohjaamisessa ja kehittämisessä.

Oppimisen palvelut, YSAO eKampus: tavoitteena on tuottaa eKampuksen kautta merkittävä osa opetuksesta ja oppimisen tuesta sekä koulutuspalveluiden tietojohdamisen tuesta. eKampus -kokonaisuudella tarkoitetaan nykyisiä it-palveluita:

- ITS Learning
- Pedagogiset koulutusaloilla hyödynnettävät sovellukset/ohjelmistot/simulaattorit

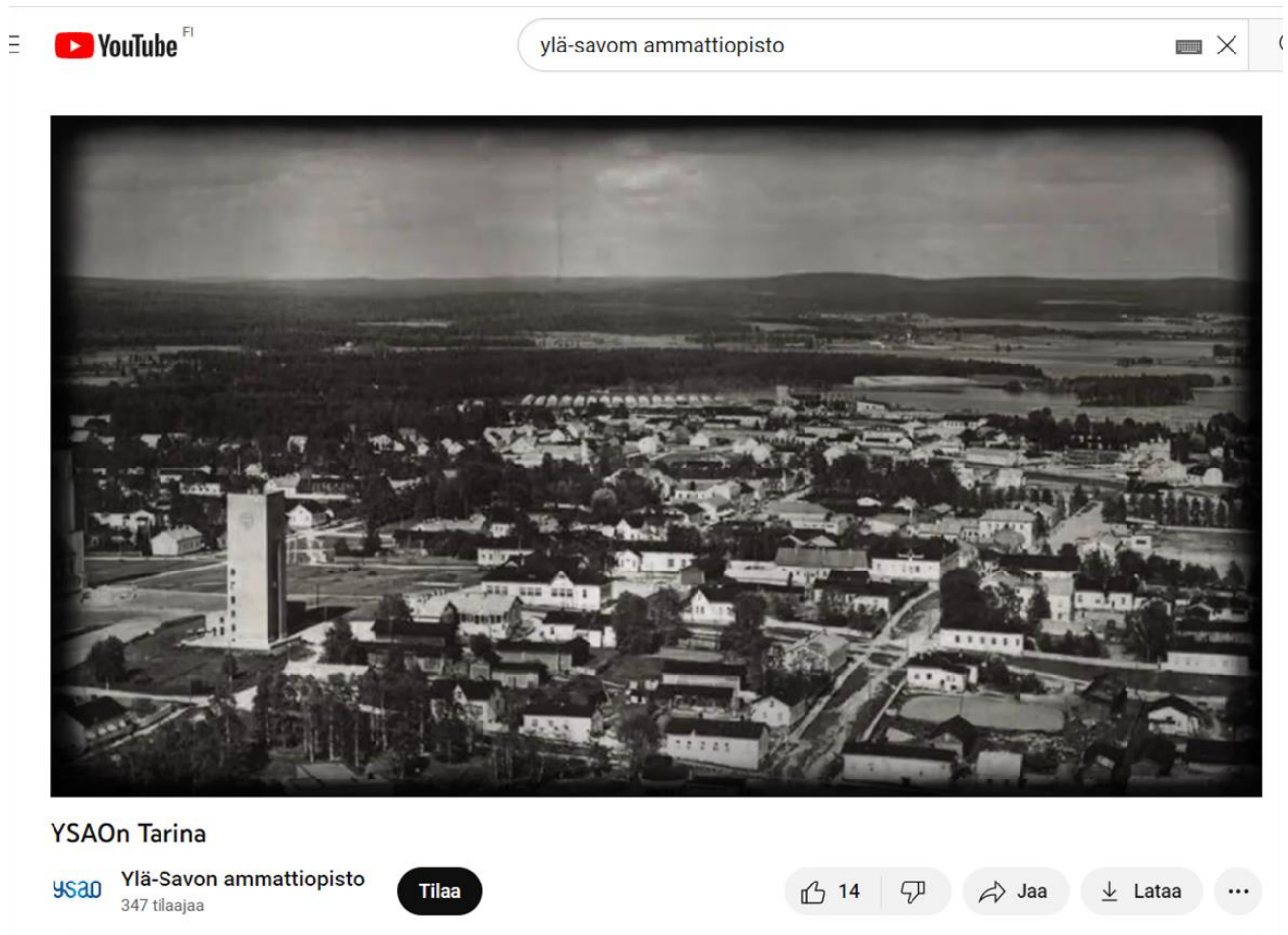
- Opintohallinnon palvelut: Primus, Wilma, opintoihin hakeutumisen palvelut Oppilasohjauksen, -tuen, -hyvinvoinnin ja YSAON vastuulla olevat opiskelijahuollon palvelut.
- Asiointi- ja viestikanavat: www.ysao.fi, O365/Teams – opiskelijoille tarjottavien palvelujen/viestinnän näkökulma
- Tietovarastot: mm. vastuuhjaajan- ja koulutuspäällikön työpöydät, opojen näkymä

eKampus yhdistää lähi-, digi- ja työssäoppimista laadukkaasti ja tehokkaasti, jotta opiskelijoiden osaamisen kehittäminen on mahdollista ajasta- ja paikasta riippumatta koko oppimisen polkunsä tarvittavin ohjaus- ja tukipalveluineen. Tavoitteena on laajentaa ja saada uusia opiskelija-asiakkaita koulutuspalveluihin myös omistajakuntien ulkopuolelta eli koko Suomesta. Lopulta voisi sanoa, että jos opiskelijat eivät tule oppilaitoksen luo on oppilaitoksen mentävä heidän luokseen ja tähän oppilaitokset pystyvät vain digitaalisesti. Opetusta on siis tuotava verkkoon ja saataville lähes mihin aikaan vain. Siinä avuksi tulevat opetusvideot.

Opetusvideot voivat selkeyttää oppimista monella tapaa. Opetusvideoiden avulla oppimateriaalin esittäminen voi olla visuaalisesti ja kuuluvasti monipuolisempaa, mikä voi auttaa oppijaa ymmärtämään materiaalia paremmin. Videoilla voidaan käyttää erilaisia kuvia, grafiikkaa, animaatioita ja muita visuaalisia keinoja, jotka voivat auttaa havainnollistamaan ja selventämään opittavaa aihetta. Lisäksi opetusvideot voivat olla interaktiivisia, mikä antaa oppijalle mahdollisuuden osallistua oppimiseen. Esimerkiksi videoiden yhteyteen voidaan liittää kysymyksiä tai tehtäviä, joiden avulla oppija voi testata ymmärrystään ja syventää oppimistaan. Opetusvideot ovat myös joustava tapa oppimiseen, sillä niitä voi katsoa useita kertoja ja eri aikoina. Tämä mahdollistaa oppijan omien tarpeiden mukaisen oppimisen ja varmistaa, että opittava materiaali tulee ymmärretyksi.

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä ja sen ylläpitämä Ylä-Savon ammattiopisto (2022) on vireä ammatillisen koulutuksen moniosaaja (Kuva 7). Nykyinen kuntayhtymä on perustettu vuonna 1964, mutta ammatillista koulutusta YSAOn ja sen edeltäjien toimesta on järjestetty Ylä-Savossa jo kohta 150 vuotta. Pääpaikka sijaitsee Iisalmessa, mutta tarjolla

on koulutusmahdollisuuksia laajalla maantieteellisellä alueella fyysisissä oppimisympäristöissä ja paikkaan sitoutumattomana digitaalisten koulutusratkaisujen kautta. Ylä-Savon ammattiopistossa työskentelee yli 220 eri alojen ammattilaista. Pääkampus Sankariniemi sijaitsee Iisalmessa ja muut kampukset ovat Peltosalmella, Hingunniemessä, Toivalassa, Vieremällä ja Liperissä. Olemme siis keskellä Suomea, mutta keskellä ”ei mitään” ja kaukana kaikesta. Verkkoympäristöjen kehittäminen ja opetuksen suuntaaminen osittain sinne onkin tulevaisuudessa tärkeää. Näin mahdollistamme opetusta laajasti jokaiselle kampukselle ja kaikille opiskelijoille. ”Maailma muuttuu nopeasti, eikä kukaan voi tarkasti ennustaa mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Tulevaisuuteen on kuitenkin mahdollista vaikuttaa, sillä tulevaisuus ei ole vain yksi vääjäämätön, itsestään tapahtuva asia” (Huttunen 2022.)

Kuva 7. Kuvakaappaus Ylä-Savon ammattiopiston opetusmateriaalista. Kuva: Taina Rissanen 15.12.2022.

YSAO:n tarinaan voit tutustua videoilta YSAOn tarina (Ylä-Savon ammattiopisto 2020) ja Yx Savolainen Amisorkesteri (Ylä-Savon ammattiopisto 2022).

<https://youtu.be/zdS4E7E5xeM>

<https://youtu.be/1d9cUfTnGt8>

3.2 Videoiden suunnittelu ja kuvaaminen

Aloitin videoiden suunnittelun loppuvuodesta 2022. Aluksi ajattelin, että kuvaisin niitä koulun studiossa, mutta sitten halusin kokeilla myös autenttista ympäristöä ja lähdin kuvamaan Kiasmaan (2022) ja Kansallismuseoon (2022) Helsinkiin. Haluan kuvata sekä kurssia opastavia opetusvideoita, joissa itse olen mukana äänenä ja kuvana, mutta myös yleistä aineistoa, joka esittelee teoksia ja paikkaa itseään. Otin molempiin paikkoihin yhteyttä sähköpostilla hyvissä ajoin ja sainkin vastaukset aika pian. Kiasma toivotti tervetulleeksi ja kertoi, että opetuskäyttöön voi kuvata vapaasti, kun ei käytä salamaa tai kolmijalkaa. Kansallismuseo pääsi yllättämään ja he olisivat halunneet 50e videoiden kuvaamisesta opetukseen! Kerroin heille, että kuvaan kännykällä ja vain omaan opetukseeni. Ja, että opetan taidetta ja luovaa ilmaisua noin 500 oppilaalle vuodessa yhden pakollisen kurssin. Heistä 95% ei varmasti ole kuullutkaan kansallismuseosta saati käynyt siellä. Ajattelin, että voisin esitellä paikkaa ja kulttuuria heille sanoin, kuvin ja videoin, mutta jos se tuntuu hankalalta niin voin mennä muuallekin. Ilmeisesti 15–16-vuotiaat duunarin alut eivät ole heille sopivia asiakkaita. Toisaalta olin aivan hämmästynyt vastauksesta! Lopulta kuitenkin he ilmoittivat, että voin kuvata mitä haluan eikä maksa mitään.

Lähdin matkaan junalla 1.12. ja saavuin Helsinkiin illan suussa. Seuraavana päivänä suuntasimme Kiasmaan (2022) heti aamupäivällä. Siellä oli esillä Markus Copperin retrospektiivinen näyttely (Kuva 8). Se esittelee ennen näkemättömän laajasti taiteilijan omaperäistä taidetta ja maailmankuvaa. Näyttely sukeltaa aikamme inhimillisiin tragedioihin. Teokset ajoittuvat vuosiin 1991–2018. Toisena näyttelynä oli Kompassissa Pohjoinen, Teoksia Wihurin rahaston kokoelmasta. Näyttely esittelee Jenny ja Antti

Wihurin rahaston merkittävää nykyaidekokoelmaa, painottuen Pohjois-Suomesta kotoisin olevien tai siellä työskentelevien taiteilijoiden teoksiin.

Kuva 8: Markus Copper Juggernaut-teoksen valmistus 1992–1995, kuva Rissanen, Taina 2022. Kiasmassa kuvausluvalla 1.12.2022

Valitsin kuvauspaikoiksi sellaiset ympäristöt, joiden ajattelin olevan mielenkiintoisia, mutta ei liian levottomia. Perjantaina 2.12. oli myös ilmaispäivä ja paljon kävijöitä niin jouduin hieman valitsemaan paikkoja myös sen mukaan, kuinka paljon niissä oli ihmisiä, tai sitten odottelemaan, että ylimääräiset poistuvat. Ilahduttavaa kumminkin huomata kuinka ilmaispäivä veti koululaisryhmiä ja muitakin ihmisiä tutustumaan taiteeseen. Samalla ajattelin kuinka sääli, ettei meillä ole samalaista mahdollisuutta tarjottavana opiskelijoille.

Kansallismuseolle (2022) lähdimme lounaan jälkeen. Siellä emme kuvanneet varsinaisia opetusvideoita vaan muuta materiaalia. Juuri 2.12. auennut Akseli Gallen-Kallela oli näyttävä. Voiko se muuta ollakaan! Kansallismuseossa näimme Akseli Gallen-Kallelan tunnetuimpia maalauksia, Kalevala-aiheita, Suomen kansaa ja luontoa kuvaavia teoksia sekä maalauksia Pohjois-Amerikkaan ja Afrikkaan suuntautuneilta matkoilta. On aina yhtä vaikuttavaa nähdä suomalaiset klassikkoteokset aitoina ja oikeina. Aino-triptyykin on pysäyttävä yksityiskohtien paljoudessa ja koossaan kaikkine hakaristeineen (Kuva 9).

Mielenkiintoista oli myös nähdä freskoluonnoksia, jotka on tehty Pariisin vuoden 1900 maailmanäyttelyä ja Kansallismuseon Keskiahallia varten ja, jotka ovat esillä vain harvoin. Erityisesti, kun freskoihin voi tutustua aitoina teoksina museon Keskiahallin katossa. Otin paljon kuvia, koska mietin koko ajan, kuinka saisin tunnelman välittymään opiskelijoille. Voisinko yhdistellä kuvia jotenkin tai kuinka ne esittäisin. Kotona latsasin videot YouTubeen piilotettuina tiedostoina, koska ajattelin että ne säilyvät siellä varmassa tallessa.

Kuva 9: Gallen-Kallela, Akseli 1891. Aino-taru [öljy kankaalle]. Sijainti: Kansallisgalleria
valokuva: Taina Rissanen, Kansallismuseo Helsinki, kuvausluvalla 1.12.2022

Akseli Gallen-Kallelan Aino-taru triptyykki on maalaus, joka koostuu kolmesta yhteen liitetystä maalauksesta. Se kuvaa suomalaista kansantarua Aino-tarinasta, joka kertoo Aino-neidon kohtalosta. Teosta pidetään yhtenä Gallen-Kallelan merkittävimmistä. Maalauksen kuvasto liittyy Suomen kansalliseepokseen Kalevalaan, jonka kuvitus oli yksi Gallen-Kallelan uran merkittävimmistä tehtävistä.

Taulun kehykset ovat mielenkiintoiset ja jopa ristiriitaiset. Kuviointi on monien mielestä kyseenalainen ja monesti taulun kehystä retusoidaan kuviin niin, että vain joka toinen hakanen on paikoillaan. Hakaristin historia on kuitenkin paljon pidempi kuin se mihin se

nykyään yhdistetään, eikä Akseli Gallen-Kallela ollut natsi. Hakaristi on vanha symboli, joka on ollut käytössä monissa kulttuureissa ympäri maailmaa jo satoja vuosia ennen natsien aikaa. Hakaristi oli aikoinaan yleinen hyvän onnen ja onnellisuuden symboli, jota käytettiin muun muassa Intiassa, Kiinassa, Japanissa ja monissa intiaanikulttuureissa. Sitä on käytetty myös kristillisissä kirkoissa ja keskiaikaisessa eurooppalaisessa heraldiikassa. Natsien aikana hakaristi sai synkän maineen, kun sitä käytettiin natsipuolueen tunnuksena. Natsit käyttivät hakaristiä väärin ja sen merkitys muuttui täysin. Sen jälkeen hakaristi onkin yhdistetty lähes yksinomaan natsismiin ja sen rikoksiin. On tärkeää muistaa, että hakaristi oli aikoinaan hyvä symboli ja että sen historia ulottuu paljon kauemmaksi kuin natsismiin. Vaikka se onkin tänä päivänä hyvin kontroversiaalinen, hakaristi on yhä käytössä joissain kulttuureissa sen alkuperäisen merkityksen mukaisesti.

Kuva 10: Gallen-Kallela, Akseli 1884. Poika ja varis [öljy kankaalle]. Sijainti: Kansallisgalleria valokuva: Taina Rissanen, Kansallismuseo Helsinki, kuvausluvalla 1.12.2022

"Akseli Gallen-Kallela poika ja varis" on Akseli Gallen-Kallelan maalaus, joka tunnetaan myös nimellä "Lapsi ja korppi" (Kuva 10). Se maalattiin vuonna 1884 ja se on osa Gallen-Kallelan varhaisimpia töitä. Gallen-Kallela käytti usein luontoa ja eläimiä teoksissaan, ja "Poika ja varis" on yksi hänen tunnetuimmista eläinaiheisista töistään. Maalauksen tunnelma on melankolinen ja siinä on voimakas symboliikka.

3.3 Yhteenveto

Videoitua opetusta tarvitaan tulevaisuudessa enemmän ja enemmän. Videoilla opiskelijoiden on helppo palata jo menneeseen opetukseen jälkeen päin tai kerrata asiaa uudestaan. Opetusvideoita käytetään yleisesti verkko-opetuksessa ja verkkokursseilla. Ne voivat olla myös osa perinteistä luokkahuoneopetusta, jossa opettaja esittelee videon luokassa oppilaille tai opiskelijoille. Opetusvideoiden etuna on, että niitä voi katsoa useaan kertaan ja opiskelija voi opiskella omaan tahtiin ja omalla tavallaan.

Videon kuvaaminen opetuskäyttöön voi olla hyödyllistä, kun halutaan selittää jokin aihe tai taito helposti ymmärrettävässä muodossa. Suunnittele etukäteen huolellisesti. Mieti, mitä haluat videolla opettaa ja millä tavalla haluat sen esittää. Tee selkeä käsikirjoitus, jotta tiedät, mitä haluat sanoa. Valitse kuvauspaikaksi rauhallinen ja häiriötön paikka, jossa on hyvä valaistus ja akustiikka. Yritä tiivistää opetettava aihe mahdollisimman lyhyeen ja ytimekkääseen muotoon. Pidä video sellaisena, että se sopii helposti katseltavaksi ja jaksamiseen. Käytä visuaalisia apuvälineitä, kuten kuvia, grafiikkaa ja animaatioita, helpottamaan opetettavan asian ymmärtämistä. Huolehdi videon editoinnista, jotta lopputulos on siisti ja ammattimainen. Lopputuloksen tulee olla sellainen, joka herättää kiinnostusta ja jota on miellyttävä katsoa. Muista, että kaikki videossa käytetyt materiaalit, kuten kuvat, musiikki ja teksti, täytyy olla tekijänoikeudellisesti hyväksytyjä.

3.4 Kurssin päivittäminen

Kurssin ulkoasua on muutettu jonkin verran (Kuva 11). Tehtävien kuvauksia on selkeytetty ja verkko-opetus ohjelmiston uusi ilme mahdollistaa selkeämmän ulkoasun. Tämä voi auttaa opiskelijoita ymmärtämään tehtävien tavoitteita ja suorittamaan ne paremmin. Uusi ulkoasu ja selkeämpi käyttöliittymä voivat myös parantaa opiskelijoiden oppimiskokemusta ja helpottaa opiskelua verkossa. On tärkeää, että opiskelijat voivat helposti löytää tarvitsemansa tiedot ja materiaalit kurssilta. Toivon, että nämä muutokset auttavat opiskelijoita saavuttamaan parempia oppimistuloksia ja nauttimaan opiskelusta verkossa entistä enemmän.

Olen kerännyt opiskelijoilta myös palautetta kurssista itsearviointin ja kurssipalautteen muodossa. Kysymyksiin on saanut vastata vapaamuotoisesti ja yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta kaikki opiskelijat ovat vastanneet.

Itsearviointinissa opiskelijoilta on kysytty kuinka he ovat omasta mielestään suoriutuneet kurssista ja onko tullut uusia asioita.

Kysymykset itsearviointiin ovat:

1. Mitä tehtävistä jäi erityisesti mieleen? Mitä uutta opin?
2. Arvioi itseäsi opiskelijana. Missä olet jo hyvä ja mitä pitäisi kehittää. Mitkä ovat ongelma alueesi ja mitkä vahvuuksiasi?
3. Mieti mitä olisit voinut parantaa tai tehdä toisin. Oletko tyytyväinen omaan osuuteesi? Arvioi mm. ajan käyttöäsi, työskentely tapaasi, aktiivisuuttasi, itsenäisyyttäsi, motivaatioitasi, löysitkö helposti paikalle.

Opiskelijan 1 vastaus:

1. *Erityisesti mieleeni jäi suomalainen taiteilija esitelmä, sillä tykkäsin sen teosta erittäin paljon. Opin paljon kulttuurista, sillä tavalla, että mikä oikein on kulttuuria. En olekaan aikaisemmin tajunnut, että kotikunnaltani löytyy noin paljon erilaisia kulttuuri juttuja.*
2. *Olen omasta mielestäni hyvä kirjoittamaan ja etsimään tietoa. Minun pitäisi varmaan tsemptata siihen, että jaksaisin vain etsiä sitä tietoa ja kirjoittaa.*
3. *Olisin ehkä joissain tehtävissä voinut vastata vähän pidemmin, mutta olen huono tekemään tehtäväni hyvin, jos aihe ei kiinnosta esim. minua ei huvittanut tehdä konsertti tehtävää yhtään. Olen silti tyytyväinen omaan osuuteeni. Sain omasta mielestä tehtyä kurssin hyvin. Käytin kurssiin aikaa sopivasti en osaa arvioida paljonko mutta en kyllä ihan kamalasti. Koko kurssin olen tehnyt itsenäisesti en ole apua tarvinnut mihinkään.*

Opiskelijan 2 vastaus:

1. *Olen jäänyt mieleen musiikkia ja kulttuurikohteita koskevat osat. Opin käyttämään videoeditoria ja esityseditoria paremmin. Tapasi ja käytti monia uusia suomenkielisiä kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä sanoja. Tämän aineen opiskelijana olen erittäin kiinnostunut siitä, mutta joskus se jopa esti minua siirtymästä eteenpäin, kun jäin katsomaan mielenkiintoisia linkkejä videoihin ja kuviin pitkään. Olin kiinnostunut muodostamaan mielipiteeni suomeksi, mutta en ole varma oliko lauseiden merkitys ja kielioppi oikein. Luulen oppivani lisää suomalaisesta kulttuurista ja taiteesta, kun suomen kieli paranee. Luulen, että voin ansaita erinomaisen arvosanan, koska olin erittäin kiinnostunut oppiaineesta, vaikka yritykseni pohtia aihetta olivat melko kömpelöitä ;)*

Opiskelijan 3 vastaus:

1. *Mitä tehtävistä jäi erityisesti mieleen? Mitä uutta opin? elokuvista*
2. *Arvioi itseäsi opiskelijana. Missä olet jo hyvä ja mitä pitäisi kehittää. Mitkä ovat ongelma alueesi ja mitkä vahvuuksiasi? entiiä oikein oon hyvä tekemään itsenäisesti*
3. *Mieti mitä olisit voinut parantaa tai tehdä toisin. Oletko tyytyväinen omaan osuuteesi? Arvioi mm. ajan käyttöäsi, työskentely tapaasi, aktiivisuuttasi, itsenäisyyttäsi, motivaatioitasi, löysitkö helposti paikalle. oon tyytyväinen*

Osalle itsearviointi on jo arkipäivää ja sujuu hyvin, mutta osa ei viitsi tai halua vastata kysymyksiin kuin yhdellä sanalla, tai sanoo vaan ok tai en tiedä. Opettajan kannalta

opiskelijan itsearviointi on tärkeää useista syistä. Opiskelijan itsearviointi auttaa opettajaa ymmärtämään, miten opiskelijat oppivat ja miten he hahmottavat opetuksen sisällön. Kun opiskelija arvioi omaa oppimistaan, hän voi antaa arvokasta palautetta siitä, mikä opetusmenetelmä on toiminut hyvin ja mikä ei, ja miten opetus voisi olla tehokkaampaa. Opiskelijan itsearviointi voi auttaa opettajaa kehittämään opetusta ja oppimisympäristöä paremmaksi. Kun opiskelija arvioi omaa oppimistaan, hän voi antaa ideoita siitä, miten opetusta ja oppimisympäristöä voisi parantaa opiskelijoiden oppimistulosten ja -kokemusten parantamiseksi.

Tänä keväänä kurssit päättyvät 2.6.2023 ja ehdin arvioida ne ennen kesävapaalle jäämistäni. Lähiopetuksessa olleet ryhmät olen arvioinut jo kurssin päätyttyä ja suurin osa opiskelijoista on läpäissyt kurssin ja saanut arvosanan. Palaute on ollut positiivista ja useimmat pitävät kurssia monipuolisena ja antoisana, vaikka nimi saattaakin alussa hirvittää.

Palautteet Taide ja luova ilmaisu

Vastaa vapaamuotoisesti seuraaviin kysymyksiin:

1. Olivatko tämän kurssin tehtävät helppoja vai vaikeita?
2. Olivatko tehtävien ohjeistukset riittäviä ja selkeitä? Jos joku tehtävä oli hankala tai ohje epäselvä, niin mikä?
3. Miten muuttaisit kurssin sisältöä? Jäikö joitain sellaista puuttumaan, josta olisit halunnut saada lisätietoa? Oliko kurssin tehtävissä jotain, jota mielestäsi ei siellä tarvita?
4. Oliko Itslearning-oppimisympäristön käyttäminen mielestäsi helppoa?

1. Kurssin tehtävät olivat aika helppoja.
2. Tehtävien ohjeistukset olivat selkeitä.
3. Kurssilla oli mielestäni kaikki tarvittava.
4. Oli helppoa itslearning käyttö

1. helppoja omasta mielestä
2. ohjeistukset olivat erinomaisia omasta mielestä ei miinusta
3. varmaan enemmän tietolähteitä linkeistä ja näin
4. oli kyllä tosi helppoa omasta mielestä itslearning käyttö

1 Se on vähän vaikeaa, koska se ei ole minun kieltäni.
2 Kyllä, kaikki oli hyvin.
3 Kun minun on vaikea esittää kysymyksiä, katsoin googlasta.
4 Kyllä, kiitos

- 1 helppoja
- 2 oli
- 3 en mitenkään
- 4 juu

- 1 nävä oli helppoja
- 2 oli selkeitä
- 3 ei
- 4 oli

"Ihailin pitkän matkaa, miten monipuolinen kurssimateriaali verkkokurssilla on."

1. Kurssin tehtävät olivat minulle vaikeita koska minulla on heikko suomen kielen taito.
2. Tehtävien ohjeistukset olivat riittäviä selkeitä.
3. Kurssi oli tosi hyvää, minä oppinut paljon uutta.
4. Kyllä oli helppoa käyttää Itslearning-oppimisympäristön.

1. Kurssin tehtävät olivat aika helppoja.
2. Tehtävien ohjeet olivat selkeitä ja helppoja ymmärtää
3. Kurssin sisältöä en ehkä muuttaisi, tietoja tuli tarpeeksi.
4. Itslearning käyttö oli helppoa.

1. Semmosia helppoja kun vain jaksaa ajatuksella tehdä.
2. Oli selkeitä ohjeistuksia kyllä.
3. Muuttaisin kyllä suohon koko kurssin
4. Vähän nihkeä ympäristö on mutta kyllä se menee.

1. Kurssin tehtävät olivat mielestäni sopivan haastavia, muttei liian.
2. Ohjeistukset olivat riittäviä ja selkeitä, tehtävässä jossa piti kirjoittaa elokuva-arvostelu ei varsinaisesti ollut hankala mutten alkuun tajunnut katsoa tarkemmin läpi ohjeita joissa luki että elokuva piti olla valittuna listalta. Sekin kuitenkin selvisi palautteessa ja uutena itslearningin käyttäjänä myös sovellusta on joutunut vähän tutkiskelemaan kun taide ja luova ilmaisu kurssi oli minulla ensimmäisten luokissa.
3. Kurssin sisältö oli mielestäni kattava ja hyvä, pidän aiheesta ja ehdottomasti paras näistä pakollisista kursseista mitä minulla on.
4. Itslearning-oppimisympäristö on minulle täysin uusi mutta kuitenkin selkeä ja sen käyttö on parantunut kun olen sitä vaan selaillut.

Kuva 12: Kuvakaappaus Ylä-Savon ammattiopiston opetusmateriaalista. Kuva: Taina Rissanen 6.3.2023.

Tähän esimerkkiin olen koonnut opiskelijoiden vastauksia (Kuva 12). Yhteensä vastauksia on tullut lähes 120 kpl. Useimmat kokevat kurssin mukavaksi ja tehtävät helppoiksi. Oppimisympäristö on helppokäyttöinen ja selkeä ja ohjeistuksia on helppoa seurata. Olen

pyrkinyt visualisoimaan tehtävän annot ja erottamaan ne muusta materiaalista ja ilmeisesti olen onnistunut. Osa maahanmuuttajista on valitellut kielivaikeuksia, mikä on tietysti ymmärrettävää, jos on ollut maassa vain vähän aikaa. Opetus on kuitenkin suomenkielistä ja siitä haluan pitää myös kiinni. Selkokielistämisestä on puhuttu ja työtä on jo aloitettu oppilaitoksessamme. Selkokieli on suomen kielen muoto, joka on mukautettu sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteeltaan yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi. Se on suunnattu ihmisille, joilla on vaikeuksia lukea tai ymmärtää yleiskieltä (Selkokeskus 2023.) Maahanmuuttajat varmasti hyötyvät selkokielistämisestä. Taiteen ja luovan ilmaisun kurssilla tehtäviä voi tehdä monella menetelmällä, joten täydellistä kielitaitoa ei tarvitse, jos vain ymmärtää tehtävänannon. Monet ulkomaalaiset ovatkin hyödyntäneet videota ja valokuvaa tehtävissä. Suomenkielisistä monet kuvailevat tehtävänantoja selkeiksi ja riittäviksi, mikä kertoo siitä että tehtävät on helppo ymmärtää, että mitä pitää tehdä.

Kurssiin suhtautumisessa on eroa. Osa opiskelijoista ”haluaisi polkea koko kurssin suohon” ja asenne on huono jo alkumetreillä. Sitä mistä tämä johtuu, on hankala arvailla. Eräs poika antoi minulle vinkin, kun kysyi ensimmäisellä tapaamiskerralla, että täytyykö täällä laulaa yksin? Vastasin ettei ellei halua, eikä halunnut. Monet olettavat myös tulevansa kuviksen tunneille, kuten peruskoulussa ja hämmästyvät, kun emme maalaakaan vesiväreillä tai emme ole kuvaamataidon luokassa. Joissain oppilaitoksissa on vielä käytössä perinteisiäkin kuvaamataidon menetelmiä, mutta e-kampuksen voimallisen tulemisen myötä meillä ne ovat jääneet pois. Hyvä vai huono asia sen voi jokainen miettiä itse. Kiertävänä opettajana arvostan tietenkin tietokoneella tehtävää kurssia. Silloin minun ei tarvitse kuljettaa niin paljon materiaalia mukani. Suurin osa suhtautuu kurssiin uteliaan mielenkiintoisesti ja hyvällä asenteella, ja he kommentoivatkin kurssin olevan monipuolinen ja kattava.

its Aloitukset Kurssit Ryhmät Kalenteri Kirjasto Opiskelijasi Apps+Tools EU Wilma Thinglink 99+ 183 Rissanen,

Taide ja luova ilmaisu... Yleiskatsaus **Suunnitelmat** Resurssit Tila ja seuranta 360°-raportit Lisää ▾

 Tervetuloa kurssille! TAVOITTEET JA ARVIOINTI
 ... lääke-, oikeus- ja kauppatiede, tekniikka, nämä ovat jaloja tavoitteita ja tarpeellisia elämän ylläpitämiseksi. Mutta runous, kauneus, romantiikka, rakkaus, näiden vuoksi elämme. John Keating elokuvassa Kuolleiden runoilijoiden seura (1989) Pakolliset osaamistavoitteet, ...
 📅 1. kesäk. 2020-31. tammik. 2026 📄 2 resurssia

 1. Taiteen ja kulttuurin muodot KURSSIN SISÄLTÖ JA TEHTÄVÄT
 Mitä taide on?
 📅 16. elok. 2021-16. elok. 2024 📄 14 resurssia

 2. Kotikunnan kulttuurikohteet KURSSIN SISÄLTÖ JA TEHTÄVÄT
 Millaisia kulttuurikohteita, esim. rakennuksia, patsaita tai muinaismuistopaikkoja löytyy omalta kotipaikkakunnaltasi?
 📅 16. elok. 2021-16. elok. 2024 📄 1 resurssi

 3. Musiikkikonsertissa KURSSIN SISÄLTÖ JA TEHTÄVÄT
 Jos et ole seurannut kokonaista musiikkikonserttia/-keikkaa, nyt sinulla on siihen tilaisuus. Konsertti on tarkoitettu kuunnella kurssin aikana kotona tai, jos käyt jollakin keikalla niin voit hyödyntää sitä. Ei viime kesäisiä, tai vuotisia keikkoja.
 📅 16. elok. 2021-16. elok. 2024 📄 8 resurssia

 4. Merkittävä suomalainen taiteilija -esitelmä KURSSIN SISÄLTÖ JA TEHTÄVÄT
 Kuka on merkittävä suomalainen taiteilija sinulle tai suomalaisuudelle?
 📅 16. elok. 2021-16. elok. 2024 📄 3 resurssia

 5. Elokuva-analyysi: IMDB:n TOP20 KURSSIN SISÄLTÖ JA TEHTÄVÄT
 Katso elokuva Internet Movie Databasen 20:n maailman parhaiksi äänestettyjen elokuvien listalta ja kirjoita elokuva-analyysi.
 📅 16. elok. 2021-16. elok. 2024 📄 3 resurssia

 6. Luova ilmaisu: kuvataide KURSSIN SISÄLTÖ JA TEHTÄVÄT
 Luo oma teos kuvataiteen keinoin.
 📅 16. elok. 2021-16. elok. 2024 📄 6 resurssia

 7. Luova ilmaisu: kirjoittamalla tai videolla KURSSIN SISÄLTÖ JA TEHTÄVÄT
 Kirjoita oma teksti tai kuvaa oma video.
 📅 16. elok. 2021-16. elok. 2024 📄 2 resurssia

 8. Ammattiala tehtäviä KURSSIN SISÄLTÖ JA TEHTÄVÄT
 Lisätehtäviä Jos haluat korottaa arvosanaasi tai sinulla on jäänyt aikaa voit paneutua näihin tehtäviin. Valitse oman ammattialasi tehtävä.
 📅 16. elok. 2021-31. elok. 2023 📄 11 resurssia

Kuva 11: Kuvakaappaus Ylä-Savon ammattiopiston opetusmateriaalista. Kuva: Taina Rissanen 05.04.2023.

4 HAASTATTELUT

4.1. Taustakysymykset

Miten taidetta ja luovaa ilmaisua opetetaan Ylä-Savon ammattiopistolla (2022)? Kehitystyön alussa kuvasin nykytilannetta ja sen muutosta jo hieman ennen kehitystyön alkamista. Seuraavaksi olen miettinyt kuinka sitä pitäisi opettaa ja sen jälkeen kysynyt miten sitä opetetaan muualla. Haastattelin Tiina Saksholmia Savon Ammattiopistosta (2023) ja Liisa Törröstä Riveriasta (2022).

Halusin kysymykset mahdollisimman yksinkertaisiksi, mutta myös kattavaksi. Minua kiinnostaa kuinka muissa oppilaitoksissa on järjestetty esimerkiksi itsenäisen suorituksen kurssit vai onko niitä ollenkaan. Edellytetäänkö kurssille osallistumista fyysisen läsnäolon kautta vai riittääkö pelkkä tehtävien tekeminen?

4.2. Haastattelu Tiina Saksholm Savon Ammattiopisto

Haastattelin Tiina Saksholmia (2023) Savon Ammattiopistosta ja Liisa Törröstä (2022) Riveriasta. Savon ammattiopistossa taiteen ja luovan ilmaisun opetuksessa on tällä hetkellä pakollisen opintojakson lisäksi tarjolla kaksi valinnaista opintojaksoa. Kaikki opetus pohjautuu valtakunnallisiin opetussuunnitelmien tavoitteisiin. Taide ja luovan ilmaisun opettajia on kolme. Kaikilla on kuvallisen alan koulutustausta esim. kuvataideopettaja.

Pakollisella opintojaksolla oppitunneilla tehtävät ovat kirjoittamista, piirtämistä ja maalaamista. Verkko-opinnoissa kirjoittamista, piirtämistä, maalaamista ja valokuvaamista. Valinnaisissa opintojaksoissa, joita on kaksi, tehtävät painottuvat

kuvallisen ilmaisun tehtäviin. Toinen valinnainen opintojakso on laajuudeltaan 1 osaamispistettä, siinä tutkitaan taiteen keinoin kulttuuriympäristöä erilaisista lähtökohdista. Toinen valinnainen on laajuudeltaan 2 osaamispistettä ja sen sisältö koostuu oman kuvallisen ilmaisun kehittämisestä.

Pakollinen kurssi on laajuudeltaan 1osp. Lähiopetuksessa jakson kesto on noin viisi viikkoa, jolloin yhden pisteen opintojaksoa on kaksoistunti kaksi kertaa viikossa. Näin opintopisteen suorittamiseen opiskelijalla on aikaa noin 20 tuntia. Lisäksi yhteisissä tutkinnonosissa on pajamuotoinen suoritusmahdollisuus, joka on kerran viikossa 4 tunnin kokonaisuus. Siihen opiskelija voi ilmoittautua täydentämään keskeneräisiä opintoja tai suorittamaan kokonaisia opintojaksoja. Pajalla opiskelija voi käydä omien suorituskokonsensa mukaan opintojen suorittamiseen tarvitsemansa ajan. Verkko-opinnot ovat avoinna pääsääntöisesti yhden 5 viikon jakson ajan.

Taiteen kaikki opintojaksot voi suorittaa joko lähiopintoina tai itsenäisesti verkko-opintoina. Aineen opettajat laativat tehtävät itsenäisesti tai yhdessä tarpeen mukaan. Lähiopetuksen tehtävät voivat poiketa sisällöltään toisistaan, mutta tavoitteet ovat kaikilla samat. Verkko-opinnoissa tehtävät laaditaan yhdessä ja kaikki käyttävät samaa pohjaa. Pohjat päivitetään tarpeen mukaan. Vuosittain katsotaan suuremmat päivitystarpeet.

Lähiopetuksen tehtävät poikkeavat jonkin verran verkkosisällöistä. Verkossa korostuu opiskelumateriaalien ja tehtävän ohjeistuksien takia lukeminen, kirjoittaminen, dokumentointi. Itse tehtävien ydin on piirtämistä, suunnittelua, maalaamista, valokuvaamista.

Mitä mieltä sinä olet kurssista ja sen opettamisesta? ”Olen toiminut taideaineiden opettajana n. 30 vuotta enimmäkseen ammatillisessa oppilaitoksessa. Täällä opettajan vastuu materiaalin tuottajana ja sisällön kehittäjän korostuvat, koska mitään valmista materiaalia ei ole olemassa. Vastuu laajojen tavoitteiden saavuttamisesta tiukasti rajatussa ajassa vaatii opettajalta ammattitaitoa, jossa voi löytää olennaisimman asian isoista kokonaisuuksista. Ammatillisessa koulutuksessa taiteen opetuksen määrä suhteessa tavoitteisiin on suppea verrattuna lukioon”, kertoo Tiina Saksholm Savon Ammattiopistosta.

Kuinka haluaisit muuttaa kurssia ja sen sisältöä?

”Taiteen ja luovan ilmaisun opetussuunnitelman tavoitteissa olen jo alusta asti kritisoinut opetushallituksen edustajille kirjallisuuden ja luovan kirjoittamisen eriyttämistä erilliseksi luovan ilmaisun kohteeksi. Mielestäni kirjallisuus ja luova kirjoittaminen on samalla tavalla osa luovaa ilmaisua kuin kaikki muutkin tavat ilmaista itseään. Taide ja luova ilmaisu on todennäköisesti usealle opiskelijalle ainut mahdollisuus kokeilla vapaasti erilaisia luovan ilmaisun tapoja. Tästä syystä en haluaisi, että mitään ilmaisutapaa korostetaan enemmän kuin toista” Saksholm arvioi.

4.3 Haastattelu Liisa Törrönen Riveria

Toisena henkilönä haastattelin Liisa Törröstä Riveria (2022) ammattikoulusta Joensuusta ja hän kuvaili Riverian taiteen ja luovan ilmaisun opetusta hyvin kattavasti.

Pakollisen taiteen ja luovan ilmaisun,1 osp, 16 tuntia lähiopetuksen toteutuksessa ja ohjatussa etäopiskelussa 9 h Teamsissä ja 7 itsenäistä työtä sisältö:

- Tutustutaan esimerkkeihin paikallisesta, kansallisesta ja eurooppalaisesta kulttuurista ja taiteesta. (Uusimmassa opsissa: paikallisesta ja kansallisesta.)
- Tutustutaan taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutuksiin.
- Kehitetään ja harjoitellaan omaa luovaa ilmaisua taiteen ja luovan ilmaisun keinoin itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa.
- Kokeillaan luovan kirjoittamisen eri tapoja. Hyödynnetään kirjoittaessa erilaisia kuvitteellisia tekstejä (kuvia, laulun sanoja, runoja ym.) sekä käytetään kirjoittamisen tueksi myös kaunokirjallisuutta.

Opiskelija voi opiskella kurssin lähiopetuksessa (ILO, eli intensiivinen lähiopetus), verkko-opinnoissa tai ohjatusti etäopiskellen. Oppimisympäristönä voi olla toteutustavasta riippumatta verkkoympäristö ja muu lähiympäristö (museot, teatteri, luonnon- ja rakennettu ympäristö). Toteutussuunnitelmissa lisäksi luvataan, että ”opinto voidaan

toteuttaa monin eri tavoin ja esim. osa siitä voidaan integroida ammatillisiin opintoihin mahdollisuuksien mukaan”, tällainen toteutus on kuitenkin harvinainen eikä juurikaan käytössä. Tulevaisuudessa tällainen toteutus voisi olla mielenkiintoinen.

Oppimateriaalina on verkkomateriaali tai opettajan materiaalit, taideteokset (esim. kuvat, kirjallisuus, äänitteet, musiikki, elokuvat, videot, esineet), luovan ilmaisun välineet (esim. kuvallisen ilmaisun välineet, soittimet, musiikinteko-, editointi- ja kuvankäsittelyohjelmat, kamera, kännykkä ym.).

Kurssissa on sekä tietopuolisia pohdintatehtäviä (esimerkiksi Mitä taide ja luova ilmaisu on?) , että luovia tehtäviä, kuten pastissin piirtämistä ja soittolistan tekoa. Joensuun museoihin Riverian opiskelijat pääsevät ilmaiseksi opettajan mukana, mutta taidenäyttelyssä voidaan käydä myös virtuaalisesti, mikäli jostain syystä ei pääse taidemuseoon liveinä.

Verkko-opetuksesta vastaa toinen opettaja. Sisällöt suunnitellaan yhdessä, mutta jokainen opettaja päättää sitten lopulta itse mitä valitsee mukaan. Varsinaiselta ammatiltaan Liisa on äidinkielenopettaja, kuten monet taiteen opettajat Riveriassa. Osa-alueen opettamista ehdotetaan meille ehkä osaksi yhteisen sisällön vuoksi (sanataide), mutta myös kiinnostus aiheeseen ratkaisee. Minä opetan taidetta ja luovaa ilmaisua mielelläni, sillä taiteilua harrastavana olen tietenkin kiinnostunut siitä. Olen kokenut taiteen opettamisen myös mielekkäänä siitä huolimatta, että opiskelijoiden yleinen ennakkosensu kurssiin on vähättelevä. Moni etenkin taiteen alan opiskelija pitää kurssia turhana pelkästään sen nimen perusteella. Sitäkin riemastuttavampaa on nähdä samojen opiskelijoiden into ja ilo, kun he pääsevät luomaan jotakin. En tunne tarvetta muuttaa kurssin sisältöä, Liisa Törrönen sanoo.

Valinnainen kurssi, joka on laajuudeltaan 3 osaamispistettä pitää sisällään monipuolista taidetta. Kurssi toteutetaan lähiopintona (ILO), verkko-opintona tai ohjattuna etäopintona. Verkko-opintona tämä 3 osp:n kokonaisuus toteutetaan kahdessa osassa (2 osp + 1 osp). Oppimisympäristöinä voi olla lähiopetus, verkkoympäristö ja muu lähiympäristö (museot, teatteri, luonnon- ja rakennettu ympäristö). Opinto voidaan toteuttaa monin eri tavoin alan, tilanteen, tarpeen ja opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan. Osa siitä voidaan myös integroida ammatillisiin opintoihin mahdollisuuksien mukaan.

2 osaamispisteen kokonaisuudessa havainnoidaan kulttuuriympäristöä (sis. rakennettu ympäristö, kulttuurimaisema ja muinaisjäännökset) ja sen ilmiöitä, kerätään näistä tietoa työskentelyn tueksi ja pohjustamiseksi sekä tarkastellaan näitä mm. ympäristönlukutaidon näkökulmasta. Opiskelijat tutustuvat aluksi keskeisiin käsitteisiin, joihin sisältyy myös ympäristönlukutaito visuaalisen kulttuurin monilukutaidon osa-alueena.

Suunnitellaan ja kokeillaan toteuttaa taideteos, tuote, esitys tai palvelumuotoilun menetelmin toteutettu palvelu (esim. omaan alaan, hyvinvointiin liittyvä tai muu, esim. toimintatuokio) taiteen merkityksiä ja ilmaisumuotoja tässä hyödyntäen.

Edetään tässä esim. seuraavien vaiheiden kautta: Oman tuotoksen aiheen tai ongelman määrittely, tiedon keruu, ideointi, luonnostelu, toteutus sekä mahdollinen testaus ja jatkokehittäminen.

1 osp:n kokonaisuus ("Kuva ilmaisun välineenä")

- Suunnitellaan ja kokeillaan toteuttaa jokin kuvallinen tuote, esitys tai taideteos (valokuva, piirros, video, visualisointi ym.) luovan ilmaisun keinoin. Kuva voi toimia tällöin esim.:
- Oman ilmaisun välineenä
- Hyvinvoinnin edistäjänä omalla ammatillisella kasvupolulla.
- Työnhaun ja oman osaamisen ilmaisun apuna.
- Mainonnan tai oman liikeidean kehittämisen ja visualisoinnin apuna.
- Vaihtoehtoisesti voidaan tuottaa kuvallista esittely-, opastus- tai opetusmateriaalia omalle alalle (esim. dokumentit, mainos- tai opetusvideot).

Ennen työskentelyä tutustutaan opinnon keskeisiin käsitteisiin liittyen mm. kuvan- ja medianlukutaitoon visuaalisen kulttuurin monilukutaidon osa-alueina (kuvalliset ilmaisukeinot ja visuaalinen viestintä, kuvien merkitykset ja tulkinta ym.).

- Opinnon tarkempi toteutustapa voidaan sopia alalla.

Valinnainen kurssi on sangen suosittu – ehkä siksi, että se koetaan helpommaksi kuin kielten, matematiikan tai yhteiskunnallisten aineiden valinnaiset...? "Haluaisin tietenkin ajatella, että opiskelijoilla on hyvät kokemukset pakolliselta kurssilta ja valitsevat valinnaisen siksi" Törrönen sanoo.

4.4 Pohdintaa lopuksi

Muissa oppilaitoksissa taidetta ja luovaa ilmaisua opetetaan sekä lähiopetuksena että verkossa kuten meilläkin. Opettajia on useampia ja osa huolehtii verkko-opetuksesta ja osa lähiopetuksesta.

Opettaminen on prosessi, jossa opettaja pyrkii välittämään tietoa ja taitoja oppilaille tai opiskelijoille. Tämä prosessi voi tapahtua monilla eri tavoilla ja eri oppimisympäristöissä, kuten kouluissa, kotona, työpaikoilla ja verkko-opetuksessa. Opettamisen keskeinen tavoite on edistää oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista. Tämä tarkoittaa sitä, että opetussisällön ja opetusmenetelmien tulee olla suunniteltu niin, että ne vastaavat oppijoiden tarpeita ja tavoitteita. Opetuksen tulisi myös kannustaa aktiivista oppimista ja rohkaista oppilaita ja opiskelijoita osallistumaan oppimisprosessiin. Opettamisessa on tärkeää huomioida myös erilaiset oppimisvaikeudet ja yksilölliset tarpeet. Opettajan tulee pyrkiä löytämään eri oppijoiden vahvuudet ja tukemaan heitä oppimisessa. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi erilaisia opetusmenetelmiä tai henkilökohtaisen tuen tarjoamista.

Savon Ammattiopistolla Kuopiossa kurssien suoritusaikaa on rajoitettu itsenäisellä suorituksella viiteen viikkoon, mikä on sama kuin lähiopetuksessakin. Minusta tämä voisi olla hyvä uudistus meilläkin Ylä-Savon Ammattiopistolla. Meillä itsenäisen suorituksen kurssi kestää puoli vuotta eli yhden lukukauden ja siihen voi tulla mukaan milloin vain ja suorittaa tehtäviä omaan tahtiin. Opettaja ohjeistaa opiskelijan ilmoittautumisen jälkeen Wilma-viestillä. Liian pitkä aika on kuitenkin osoittautunut ongelmalliseksi. Opiskelijoilla saattaa olla useita itsenäisen suorituksen kursseja päällekkäin ja he eivät saa tehtyä tehtäviä. Asiasta on keskusteltu jo aiemmin ja minun täytyy ottaa tämä taas esiin ensi syksynä. Lukukausi on aivan liian pitkä aika suorittaa yhden osaamispisteen kurssia itsenäisesti. Mielestäni aika saisi olla sama kuin lähiopetuksessakin ja aloitus vain tiettyinä aikoina esimerkiksi jakson alussa niin, että opettajalla olisi mahdollisuus järjestää esimerkiksi verkko-opetuskerta aloittaville ja samalla ohjeistaa tehtävien tekemisessä ja kurssin suorittamisessa. Saksholm on myös kokenut samaa kuin minäkin, että kirjallisuus korostuu taiteen ja luovan ilmaisun opetuksessa. Hän arvioi, että taiteen ja luovan

ilmaisun yhden osaamispisteen kurssi on ammattikoululaisille ainoa mahdollisuus kokeilla muita taiteen muotoja, ja olen samaa mieltä.

Riveriassa suoritustapoja on monia ja niissä kaikissa on mukana myös ohjattua opetusta joko verkossa tai lähiopetuksena. Tuntimäärä on pienempi kuin Savon Ammattiopistossa (2023) tai meillä Ylä-Savon Ammattiopistossa (2022). Mielenkiintoista haastatteluissa oli jälleen huomata kommentti ”taiteilua harrastavana opetan taidetta ja luovaa ilmaisua mielelläni”, virallisesti monet ovat äidinkielen opettajia. Harrastuksesta voi tulla työ, se on selvää, mutta minusta opettajalla täytyisi olla myös virallista koulutusta. Tietenkin voi sanoa, etten minä ole äidinkielen opettaja, mutta toisaalta Ylä-Savon Ammattiopistossa on kolme äidinkielenopettajaa ja äidinkieltä opetetaan neljän osaamispisteen verran jo valmiiksi. Yksi asia mikä osaltaan saattaa vaikuttaa kurssin sisältöön on se ettei valmista materiaalia ole olemassa vaan jokainen opettaja tekee omansa pohjaten opetussuunnitelman perusteisiin, jotka ovat varsin laajat. Toisaalta voitaisiin varmaan ajatella, että valmiilla kurssilla kuka tahansa voisi opettaa taidetta ja luovaa ilmaisua, koska nytkin siihen riittää pelkkä harrastuneisuus. Minä olen omaa kurssiani kehittäessä yrittänyt sisällyttää siihen sellaista materiaalia, jota on vain minulla ja erityisosaamista laajalta alueelta, että kurssin siirtäminen opetettavaksi jollekin toiselle on hankalaa.

Hyvä opettaja on henkilö, joka on sitoutunut oppilaidensa oppimiseen ja kehittymiseen. Hänellä on hyvät viestintä- ja vuorovaikutustaidot, jotka auttavat häntä luomaan luottamuksellisen ja avoimen ilmapiirin luokahuoneessa. Hyvä opettaja pystyy selittämään monimutkaisia asioita yksinkertaisesti ja selkeästi ja käyttämään monipuolisia opetusmenetelmiä vastatakseen eri oppijoiden tarpeisiin. Hyvä opettaja on myös koulutettu ja osaava alallaan, ja hän pitää tietonsa ajan tasalla jatkuvan oppimisen avulla. Hän pyrkii jatkuvasti parantamaan opetustaan ja kehittämään uusia tapoja motivoida ja innostaa oppilaitaan. Kaiken kaikkiaan hyvä opettaja on henkilö, joka on innostunut omasta alastaan, rakastaa opettamista ja on sitoutunut auttamaan oppilaitaan kehittymään parhaimmillaan. Hän ymmärtää, että opetus ei ole vain tietojen siirtämistä, vaan myös oppilaiden kasvattamista ja taitojen kehittämistä, jotka auttavat heitä menestymään elämässä.

5 LÄHTEET

Huttunen, Heidi 2022. Hankeasiantuntija. EMill ennakointimalli hanke 2022. Ylä-Savon ammattiopisto. Hakupäivä 16.12.2022. <https://ysao.fi/category/blogit/>

It's Learning Suomi 2023. Hakupäivä 5.5.2023. <https://itslearning.com/fi/>

Kansallismuseo 2022. Suomen kansallismuseo. Haettu 30.11.2022.

<https://www.kansallismuseo.fi/fi/naeyttelyt/akseli-gallen-kallela>

Keski-Petäjä Miina & Witting Mika, 2016. Vanhempien koulutus vaikuttaa lasten valintoihin. Tilastokeskus. <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2016/vanhempien-koulutus-vaikuttaa-lasten-valintoihin/> Haettu 30.11.2022

Kiasma 2022. Nykytaiteen museo. Haettu 01.12.2022. <https://kiasma.fi/nayttelyt/markus-copper/>

Kuopion museo 2023. Museon kotisivu. Haettu 8.5.2023. <https://kuopionmuseo.fi/>

Kylä-Utsuri-Ripatti, Pauliina 2011. Tytöt ja pojat kirjoittajina – yhdeksäsluokkalaisten näkemyksiä. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto, Kielten laitos.

Opetushallitus 2018. Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen Helsinki: Opetushallitus. Hakupäivä 12.10.2022 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/viestinta-ja-vuorovaikutusosaaminen>

Riveria 2022. Oppilaitos. Joensuu. Haettu 10.05.2023. <https://www.riveria.fi/>

Saksholm, Tiina (2022). Kuvataideopettaja. YTO taide- ja kulttuurikasvatus. Savon Ammattiopisto. Kuopio. Haastattelu 13.4.2023.

Selkokeskus 2023. Selkokielen määritelmä. Helsinki: Selkokeskus. Hakupäivä 23.4.2023 <https://selkokeskus.fi/selkokieli/selkokielen-maaritelma/>

Savon Ammattiopisto 2023. Oppilaitos. Kuopio. Haettu 10.05.2023. <https://sakky.fi/fi>

Taidemuseo Eemil 2023. Lapinlahti. Taidemuseon kotisivu. Haettu 8.5.2023.

<https://www.eemil.fi/>

Törrönen, Liisa (2022). Äidinkielen lehtori. YTO taide- ja kulttuurikasvatus. Riveria. Joensuu. Haastattelu 14.12.2022.

Vanhala, Jari-Pekka (2022). Amanuenssi. Kiasma. Helsinki. Haastattelu 09.12.2022.

VB-valokuvakeskus 2023. Valokuvakeskuksen kotisivu. Haettu 8.5.2023. <https://vb-valokuvakeskus.fi/>

Ylä-Savon Ammattiopisto 2023. Oppilaitos. Iisalmi. Haettu 10.05.2023. <https://ysao.fi/>

Ylä-Savon ammattiopisto 2020. YSAO:n tarina. Video. Ylä-Savon ammattiopisto. Hakupäivä 15.12.2022. <https://youtu.be/zdS4E7E5xeM>

Ylä-Savon ammattiopisto 2022. Yx Savolainen Amisorkesteri. Ylä-Savon ammattiopiston opettajien toteuttama video. Hakupäivä 15.12.2022. <https://youtu.be/1d9cUfTnGt8>

Äänen Lumo. 2023. Taide kehitty parantamalla taideopetusta. Haettu 28.09.2022. <https://aanenlumo.fi/taide-kehitty-parantamalla-taideopetusta/>

LIITTEET

Taide ja luova ilmaisu opetussuunnitelman perusteet

Pakolliset osaamistavoitteet (1 osp)

Kulttuurien ja taiteen merkityksen tunnistaminen hyvinvoinnille

Opiskelija

- hyödyntää kulttuurien ja taiteen eri muotoja työssään
- tunnistaa esimerkkejä paikallisesta ja kansallisesta kulttuurista ja taiteesta
- tunnistaa taiteen ja kulttuurin vaikutuksia hyvinvoinnille.

Itsensä ilmaisu taiteen ja luovan ilmaisun keinoin

Opiskelija

- kehittää omaa luovaa ilmaisuaan
- ilmaisee itseään taiteen ja luovan ilmaisun keinoin itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa.

Luova itsensä ilmaisu kirjoittamalla

Opiskelija

- kokeilee luovan kirjoittamisen erilaisia tapoja
- hyödyntää kirjoittaessaan erilaisia kuvitteellisia tekstejä
- käyttää kaunokirjallisuutta työnsä tukena.

Valinnaiset osaamistavoitteet (3 osp)

Tiedon havainnointi ja kerääminen kulttuuriympäristöstä ja sen ilmiöistä

Opiskelija

- havainnoi kulttuuriympäristöään
- kerää tietoa kulttuuriympäristönsä ilmiöistä valitsemastaan näkökulmasta.

Teoksen, tuotteen tai palvelun toteutuksen suunnitleminen ja kokeileminen luovan ilmaisun keinoin

Opiskelija

- suunnittelee teoksen, tuotteen tai palvelun käyttäen luovan ilmaisun keinoja
- kokeilee teoksen, tuotteen tai palvelun toteuttamista luovan ilmaisun keinoin.